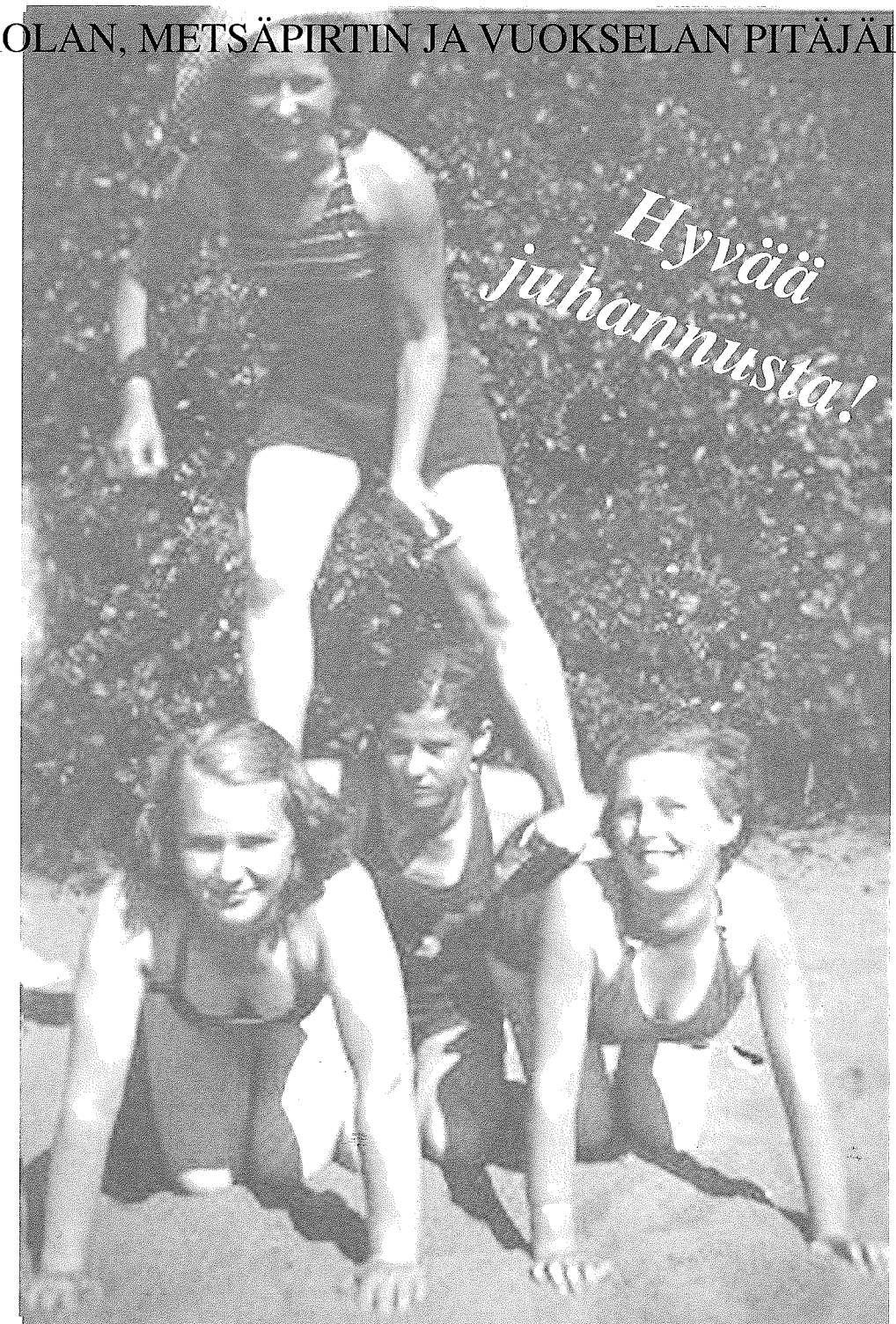

SUVANNON SEUTU

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

N:o 4 • 2002
K E S Ä K U U

TOIMITUKSEN TUOLI

Kun on juhla ja juhannus...

Tervehdys teille, hyvät lukijat! Elämme kauneinta kesää - moni on jo kokenut Karjalan käen kukunnat, ja monet parhaillaan valmistautuvat kesän kotiseutumatkoihin. Kuulemma aina uusiakin matkajia kannaksen konkareiden matkaan uskaltautuu - se on hieno asia se!

Elämme myös karjalaisten juhlien aikaa; Karjalan liiton kesäjuhlat pidettiin Porissa, ja vuokselalaisetkin ovat juuri omansa pitäneet, niistä lisää ensi numerossa. Metsäpirtin suuret juhlat ovat käsillä heinäkuussa ja Sakkolan väki puolestaan kerääntyy pitäjäpäivilleen elokuulla. Näihinkin tapaamisiin kannattaa aina houkutella nuoria mukaan. Ja muistaa sopii, että naapuriseurankin juhlissa ja tapahtumissa saa käydä, mikä yhteistyö on myös hyvällä alulla.

Aurinkoista kesää kaikille! - MRT

Kansikuva

Aune Koppasen kirjasta
Juuret syvällä Karjalassa.

SUVANNON SEUDUN ILMESTYMINEN LOPPUVUONNA 2002

nro 5, heinäkuun loppupuoli,
aineistot viimeistään
PERJANTAINA
5. heinäkuuta.

nro 6, syyskuu,
aineistot viimeistään **pe 30.8.**
nro 7, marraskuu,
aineistot viimeistään **ke 16.10**
nro 8, joulukuu,
aineistot viimeistään **pe 29.11.**

Juhannuksesta vihdantekoon...

Mies, sauna ja vihta. Wilhelm Koironen Sakkolan Kiviniemestä.
Kuvan lähetti Marja Laiho.

KESÄINEN JUHLAMATKA 26.-28.7.2002 SAKKOLAAN ja KÄKISALMEEN

3 päivän matka Vesilahdelta Helsingin kautta,
majoitus Losevskaja-hotellissa, hinta 200 e/hlö.

Reitti: Narva-Punkalaidun-Urjala-Viiala-Lempäälä-Valkeakoski-Iittala-Hämeenlinna-Helsinki-Kotka-Vaalimaa-Sakkola.
(Tarkennetaan toiveiden mukaan ennen matkaa.)

Ilmoittautumiset mahd. pian: Markku Nuora 03-3737300,
0400-637430, Meeri Häkkinen 09-8011381, Sari Mäkinen 03-31403311, Soini Hartikainen 03-6751482, 0400-207844.

Sakkola-Museo avoinna Lempäälässä,
Kuokkalan museoraitilla.
Tule ja tutustu!

PAUKUN PALSTA

Presidentti Kannaksella

Lehtitietojen mukaan Tarja Halonen oli ensimmäinen Suomen tasavallan presidentti, joka sodan jälkeen vieraili luovutetussa Karjalassa.

Eikö Urho Kekkonen todellakaan koskaan saanut tilaisuutta käydä rauhanteossa Neuvostoliitolle menetyllä maatilallaan Karjalan kannaksella, vaikka hän niin usein kävi vierailulla Neuvostoliitossa ja tuli neuvostojohtajien kanssa hyvin toimeen? Eikö Martti Ahtisaarellakaan ole ollut mielenkiintoa pistäytyä synnyinseudullaan Viipurissa tai äidinpuoleisen sukunsa perintömailla Vuoksella, vaikka hän on kiertänyt maapallon ympäri varmaan moneen kertaan?

Presidenttimme vieraili Viipurissa ja Koivistolla. Mahdettiinko hänelle näyttää Kannaksen maaseutua? Vierailiko hän entisillä taistelupaikoilla Summassa, Ihantalassa, Äyräpäässä tai Taipaleessa? Vierailiko Halonen mahdollisesti Putinin kesämökillä Pyhäjärvellä, siitä tiedotusvälineet eivät ole

kertoneet.

Me karjalaisjuuriset suomalaiset ja varmasti myöskin muut kansalaiset voimme olla tyytyväisiä, että näin korkean tason valtiovierailu kerrankin saattoi suuntautua rajaseudulle, josta on vuosisatoja taisteltu ja joka on pitkään ollut kielletty puheenaihe meillä Suomessa. Virallisesti Halonen ei ilmeisesti ole ottanut keskusteluun Karjalan mahdollista palauttamista, mutta jo maanosto-oikeudesta keskusteleminen on mielestäni hyvä edistysaskel Suomen ja Venäjän suhteiden parantamiseksi.

Venäjän duuma on hyväksynyt lain, jonka mukaan myöskin ulkomaalaiset voivat ostaa maata ja kiinteää omaisuutta Venäjällä. Tämä laki ei kuitenkaan ole vielä voimassa, koska jotain käytännön ohjeita puuttuu. Presidentti Halonen rauhoitteli presidentti Putinia sillä, että Suomeenkaan ei tullut mitään ulkomaista ostajien ryntäystä siinä vaiheessa, kun Suomen oli avattava kiinteistömarkkinat myöskin Euroopan Unionin muiden maiden kansalaisille.

Tilanne on kuitenkin Suomessa vähän toinen kuin Venäjällä. Suurin osa Suomen kiinteästä omaisuudesta on yksityisten ihmisten omistuksessa ja he voivat itsenäisesti päättää kenelle myyvät ja millä hinnalla. Valtiovallalla on varsin vähän mahdollisuuksia puuttua tähän asiaan. Venäjällä on asian laita vallan toinen. Siellä yksityiset ihmiset harvoin omistavat edes asuntotonttia, jolle ovat mökkinsä rakentaneet. Venäjällä maan myynti on lähes täydellisesti yhteiskunnan kontrollissa.

Metsät ja rannat, joita me suomalaiset himoitsemme kesämökkkitonteiksi, ovat suurimmaksi osaksi valtion omaisuutta. Näiden maiden myynnistä päättää Venäjän valtio. Tietyt alueet ovat läänin päätösvallassa. Läänin johtajat voivat päättää, kenelle näiltä alueilta tontteja ja maa-alueita myydään. Entisten sovhoosien alueet ovat kolmas alue. Kuka niiden myynnistä päättää, siitä minulla ei ole mitään tietoa. Uskon kuitenkin, että jokin kollektiivinen elin päättää siitä, kenelle sovhoosin alueelta maata myydään ja kenelle ei. Helpoimmin kesämökkkitontin tai valmiin mökin saisi ostamalla sen yksityiseltä, mutta yksityisten venäläisten hallussa on varsin vähän maa-alueita.

Jos yksityiset ihmiset omistaisivat Venäjällä suurimman osan maasta, niin sen ostaminen kävisi huomattavasti helpommin kuin asioidessa valtiovalan edustajien kanssa. Tällöin myöskin hinta muodostuisi kysynnän ja tarjonnan lakien perusteella. Valtiovalta voi Venäjällä määrätä maan hinnan niin korkeaksi, että vain harva ulkomaalainen voi tontin ostaa. Lisäksi Venäjällä ei ole harvinaista sekään, että ostajat asetetaan syntyperänsä ja kansalaisuutensa perusteella eri arvoiseen asemaan. Tontin hinta voi olla ulkomaalaiselle moninkertainen venäläisiin verrattuna.

Hyvää juhannusta kaikille lukijoille ja antoisia kotiseuturetkiä Karjalassa!

Hannu J. Paukku

Sakkola-Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5, 32210 Loimaa
p. 02-7628152
GSM 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

SAKKOLA-JUHLAT LEMPÄÄLÄSSÄ 3.-4.8.

Pietarii...

- Kesän kotiseutumatkat ja juhla-reissut Karjalan kunnalle ovat täydessä vauhdissa. Sujuneeko kanssakäyminen nykyisten naapureiden kanssa yhtä juoheasti kuin sakkolalaisella Heikillä aikanaan, pohtii oheisen tekstin lähettänyt Ritva Koski.

- Kalavale tämäkin...

Heikin tosi-vale

Mieko viime kevvän vein Pietariä kuivii kurviloi, ni sevast ol reisu. Venäläist käivät kii syömää miult kurvit läpi kässiin. Kukkaa venäläine ei ostant, mut suu jauhoko Matvein mylly. Poisha miun ol lähettävä, ku kuorma hupen ja rahhaa ei saant kopekkaakaa.

Köyttelin kuormajain kii, mut sillo ajo siihe Keisari roikallaa.

- Päivää Heikki, päivää. Mitä siul kuuluu?

- Kurviloiha mie uon tääl kaupat, mut nuo musikat meinasit syyvää kurvit läpi kässihe. Pois miun pitää täs lähtii...

- Aja Heikki miun perästään meil, mie ostan siult kaik. Mut ompas hyvii kurviloinnäkösijää.

- Onko siul Nikolai astijaa, mie annan siul ja maistiaisii?

- Eihä miul astiaa uo keral, mut yhelaine ropsauta tähä miun hurasskoihhein ja samal hää otti hatun päästää mihin miun pit panna. Säälihä miun tul virkahattuu, mut ei se miul kuulu.

Ajettii jälekkäise, keisar iessä, siit mie ja kasakat miu jälestään.

Ostiha hää kurvit ja mie sanoi jot anna emännelleiskii.

- Ehä mie imite emännäl anna ku hää o saunas. Tulepois sissää sajun juontii!

- Toisekerra jään sajul, nyt pittää joutuu kottii ku kurvin kutu o parailaa.

- Tuo kaikki kurviis meille, kyl myö näihe kasakoihe kans popsiat! Prossait vaa.

Suomen Kirjallisuuden Seuran
Kansanrunousarkistosta,
Toivo Salakka TK 92:16. 1961.

Äitienpäivän mitalisti Rauha Koskinen

Rauha Koskinen (vas.) ja suvun naisia neljänteen polveen. Vanhimman pojan vaimon Teijan sylissä tyttärentytär Inga, jonka äiti Susanna seuraavana. Tämän sisar Leena pitää sylissään Ingan identtistä kaksoissisarta Idaa.

Äitienpäivänä koko valtakunta näki uutisissa miten presidentti Tarja Halonen puristi mitalisti Rauha Koskisen kättä. Metsäpirtin Saaroissa syntynyt ja Vas-kelaan Nikon eli Mikko Koskisen vaimoksi mennyt Rauha oli juuri saanut rintaansa Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitalin kultaristein.

Oikealla puolella jakun rintamuksessa komeilee viiden lyran asetelma kerton lahjakkaista lapsista. Mutta viisi lasten lyyrää ei ole mitaliin ja Säätyalolle viralliseksi juhlaäidiksi pääsyyn oikeuttava saavutus.

Rauha kuuli Karjalan Liiton järjestämästä karjalaisen naisen elämäkertakilpailusta ja päätti lopulta yrittää kertoa oman tarinansa. Viidessä kuukaudessa kertyi aika nivaska käsin lyijykynällä kirjoitettuja liuskoja, jotka vanhin poika Mauno kirjoitti puhtaaksi. Siihenastisen elämä merkittävin päivä oli keväällä 1999, kun Rauha ensimmäisenä kolmesta voittajasta nousi Karjalatalon lavalle onniteltavaksi.

Nyt äitienpäivä 2002 ylitti vielä edellisenkin juhlan. Lasten esittämä musiikki soi kauniisti ja tunnelma oli juhlava, elämän kohokohta vailla vertaa.

Mitalikahveja kaikille

Tulivat pojat, tuli veli vaimoineen. Tulivat ystävät ja naapurit eri puolilta Karkkilaa. Lehdet kirjoittivat kuvien kanssa. Rauha tyyneen tapaansa oli kaiken keskellä oma itsensä.

Kirjoittaminen ei ollut helppo työ. Mutta motiivi oli vahva. Rauha halusi jättää itsestään jälkipolville muutakin kuin vanhoja valokuvia. Luettuaan Karkkilan Kotiseutuyhdistyksen kirjaksi painattaman Rauhan tarinan "Laatokkani hiekkaranta oli valkoinen" toivoisi, että tällaisia oikeita elämäkertoja olisi enemmän. IP

UUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

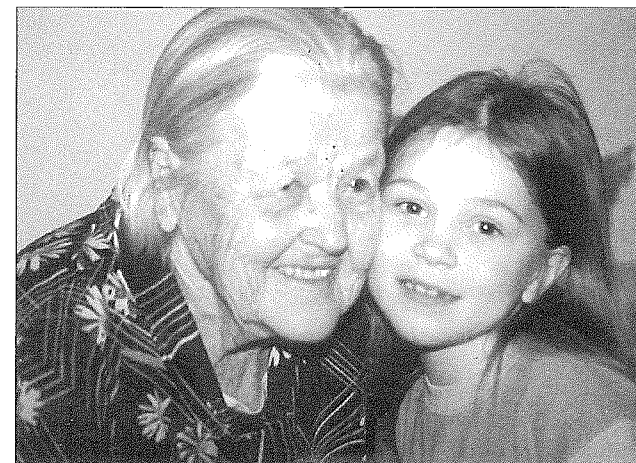
85 vuotta täytti Lempäälässä asuva Ester Lopenen. Hän on toiminut aktiivisesti Sakkola-Säätiön hallinnossa, ja lähettääkin terveiset ja kiitokset säätiön väelle menneistä vuosista.

- On oikein ikävä säätiön kokouksia, joissa sain 20 vuotta olla mukana.

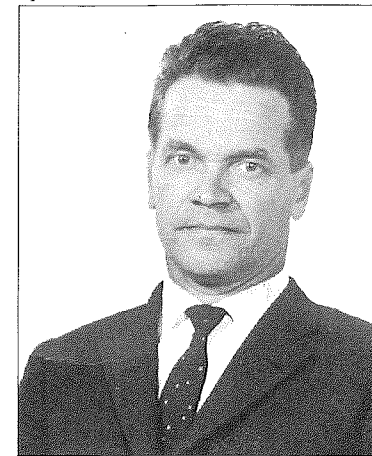
Huoltamoyrittäjänä työskennellyt Ester Lopenen on tunnettu myös ahkerana käsitöiden harrastajana. Nykyisin Ester Lopenen viettää eläkepäiviä kauniissa kerrostaloasunnossaan Lempäälässä.

Tekla Tuokko, os. Kaulin, täytti 95 vuotta 25.3.2002. Hän on syntynyt Sakkolan Vilakkalassa, ja lähti evakkoon Riiskasta.

Kuvassa isomummoa Urjalassa onnittelemassa Marianne Anttila, neljättä sukupolvea.

KUOLLEITA

80 vuotta täytti 12.4.2002 Vilho Meskanen. Syntymäpaikkansa Sakkolan Kaarnajoki. Merkkipäivää vietettiin ystävien ja sukulaisten kanssa Vilpulan seurakuntakeskuksessa.

Hämeenkyrössä viimeiset vuotensa viettänyt Bertta Roininen kuoli 1.3.2002 äkillisen sairauden murtamana. Hän oli syntynyt Raudussa 17.4.1923 Anna ja Tuomas Roinisen tyttärenä. Jo kuusitoistavuotiaana, talvisodan alkaessa, hän osallistui lottatyöhön. Myöhemmin avioiduttuaan hän joutui asumaan evakkona useilla paikkakunnilla. Avioliiton kariuduttua hän jäi yksin huoltajaksi kolmelle lapselleen.

Viimeiset työvuotensa hän toimi koulukeittäjänä. Hän oli kotona viihtyvä, ja etenkin luonto ja eläimet olivat hänen sydäntään lähellä.

Äiti siunattiin Lempäälän Ristimäen kappelin hautausmaahan äitinsä Anna Roinisen viereen. Kiitämme Lempäälän sotaveteraaninaisia, jotka kävivät saattamassa äitini viimeiselle matkalleen ja muistivat häntä veteraanisepeleellä. Näin täyttyi äidin toivomus.

Lahja Tattari

SUVANNON SEUTU
JULKAISEE

jokaisessa numerossaan

*merkkipäivät

*edesmenneet

*kastetut

*valmistuneet

*yms. perhetapahtumat.

Juhannuksena tulee painosta sukuhistoriikki:

Kupariset Suvannon ympärillä

Mistä kaikki alkoi?

Siitä, että kaikki saa alkunsa jostakin. Niin kirjakin. Ensin ajatus, sitten sanat, puheet, kohtaamiset, tekemiset. Sisareni Aune Ahtiainen, nyt jo toispuoleisiin lähtenyt, oli huolissaan siitä, että me Karjalassa kasvaneet alamme joutua kierrätykseen ja mukamme häviää ensiarvoista perinnetietoa. Oli sitä mieltä, että tietoa pitäisi koota. Ja yllytteli minua käymään asiaan. Olin samaa mieltä.

Sitten soitteli Olavi Kuparinen Vesilahdelta samasta asiasta. Hän oli jo erikseen puhunut siitä Teuvo Kuparisen kanssa.

Teetin aluksi Karjalan Liiton sukututkija K-M Piilahdella miespuolisen sukujohdannon isästäni taaksepäin. Se päättyi 1600-luvun alkupuolella Sakkolan Petäjärvelle tulleeeseen Mikko Kupariseen.

Mitä sitten?

Yhä uusia kysymyksiä. Oli pakko jatkaa. Sain yhteyden Teuvoon ja hän lupautui käymään käsiksi sukututkimuksen aikaa vievään työhön. Itse lupauduin kokoamaan historiikin. Tämä tapahtui noi8n kuusi työntäyteistä vuotta sitten.

Kertymä

Teuvo ahkerointi arkistoissa, keräsi tietoja kirjeitse, satoja arkistokäyntejä ja tiedusteluja myöhemmin alkoi koppanpohjalla olla asioita. Tuhansia historiasivuja myöhemmin koneellani oli vajaa sata sivua tiivistettyä historiaa: Karjala, Karjalan Kannas, Sakkola, pro Karelia ja Sakkola-Säätiön tiedostot mm. lähdetietoina.

Mitä tiedoille tehdään

Ensin katseltiin ja mietittiin. Harkittiin eri vaihtoehtoja. Todettiin, että pitää ne saattaa julki. Tavalla tai toisella. Päädyttiin kirjan tekemiseen. Tulos on nyt paketissa. Mitä se sisältää, selviää hankkimalla teos ja lukemalla se.

Sukuseura perustettiin

1999 keväällä pidettiin Urjalan Pentinkulman motellissa alustava kokous, lokakuussa Lahdessa Kuparisten Sukuseura ry perustettiin. Nyt seurassa on jo toistasataa jäsentä. Kolmivuotistointikauden tavoitteeksi asetettiin sukukirjan julkaiseminen v. 2002 syyskuuhun mennessä ja kotisivun tekeminen internettiin. Sivu on ja kirja tulee.

Synnytystuskia

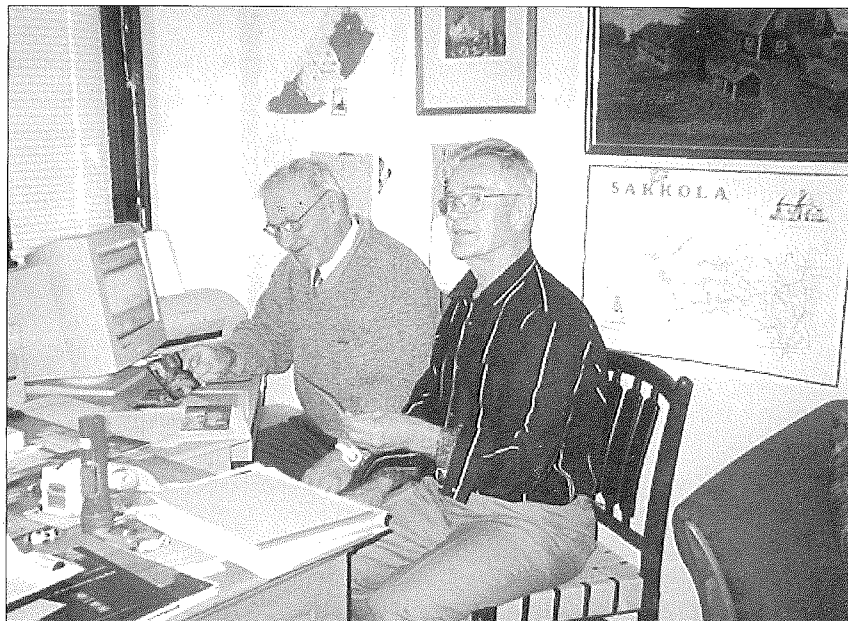
Ei kirja tule lonkalta heittäen. Ei mitenkään. Romaanin voi kirjoittaa muutamassa kuukaudessa, ei historiaan ja tutkimukseen perustuvaa työtä. Kuva-aineistojen, karttojen, piirrosten ja tarinoiden kerääminen, lajittelu, muotoilu, tarkistelu jne. vievät aikaa – tupakkaa ei kulunut, kun emme Teuvon kanssa polta. Muutama olut kuitenkin. Homma oli sen väärä.

Kaikki työ tehtiin omakustannusperiaatteella, ilman korvausta, päämäärähakuisesti. Pysyimme aikataulussa. Painatussopimus allekirjoitettiin Saa-

rijärven Offset Oy:n kanssa tammikuun alussa. Nyt on käyty läpi kaksi oikovedosta ja osiot on viimeistely kohdalleen. Joku on sitä mieltä, etteivät ole. Työ on aina tekijöidensä näköinen, pino latojansa laittama.

Kiitämme kaikkia kummeina ja kätilöinä olleita innostuksesta ja aineiston antamisesta. Sakkola-Säätiön teettämät historian teokset ovat olleet ehtymättömän tietolähteemme luodessamme kuvaa sukumme asuinsijoista ja elämän kehityskuluista Suvannon rannoilla, historian hämärästä aina vuoden 1944 loppuun ja joitakin juonteita myöhemmältäkin ajalta. Sukutaulut seuraavat sukuhaarojen taivalta aina vuoden 1996 loppuun. Henkilö- ja kotipaikkaluettelo antaa tietoja siitä, miten suku on levinnyt eri puolille maata ja maailmaa. Etsivä löytää – niinhän tavataan sanoa.

Työskentelimme kumpikin tahollamme ja aina välillä istuimme yhdessä asettelemassa palikoita paikalleen. Sellaista palapeliä, jota ei ole aikaisem-

Sukukirjan koostaneet Toivo Kuparinen (vas.) ja Teuvo Kuparinen saivat huikea arkistojen, kirjojen, karttojen ja tietokoneiden äärellä.

min ollut. Kirjeet, puhelut ja etenkin sähköposti olivat ahkerassa käytössä.

Tietoisina rajallisista mahdollisuuksistamme otamme nöyrästi vastaan kaikki teosta koskevat lukijoiden palautteet. Puutteita kirjassa on, mutta yritimme käyttää olevan aineiston kykyjemme mukaan. Kiitos – kiitos.

Kirjan painos on 400 kpl. Ennakko-tilauksia on jo otettu vastaan ja he ovat kirjan ensisijaisia saajia. Varaa kuitenkin kirjahyllyysi paikka. Kirja voi hyvinkin sopia siihen.

Mitä nyt!

Jos kaikki menee suunnitellusta, pidämme kirjan julkistamistilaisuuden 14.7.2002 klo 12. Alkaen. Kokoonnumme Lempäälässä kirjastotalon edessä olevalle kirjailija A. Aavan muistopatsaalle, jossa pienimuotoinen tervehdystilaisuus. Kirjan julkistaminen tapahtuu Sakkola-Museolla tervehdyskäynnin jälkeen.

Tilaisuudessa luovutetaan kirjan nimikoidut ensikappaleet Sakkola-Sää-

tiölle kiitokseksi, Sakkola-Museolle taltioitavaksi ja Lempäälän kirjastoon halukkuille lainattavaksi kertomaan A. Aavan (Kuparinen) historiallisen taustan. Tilaisuudesta saa myös ostaa kirjan itselle lahjaksi, hintaan 30 euroa kappale.

Kenelle kirjan teimme?

Kun vain tietäisimme. Se sopii niin moniin kirjahyllyihin. Se ei ole kertakäyttötavaraa. Kestää käyttöä ja säilytystä, Lahjan saaja voi olla siitä hyvin iloinen. Haluaisimme, että se kertoisi sukumme vuosisataista tarinaa, elintilamme historiaa lahjoitusmaa- ja vainoaikoihin, iloihin ja murheisiin, menneen viestinä, kauas tuleviin aikoihin. Ajattelimme etenkin nuorempia, joilla on vain kuulopuheita Karjalasta. Meille, jotka tunnemme syntymäseutemme historiaa, se palauttaa ja kirkastaa muistoja, pyyhkii pölyjä. Siellä ovat – kansien välissä.

Me tekijät tunsimme koko ajan löytäneemme uusia ulottuvuuksia tietojen kertyessä. Kysymyksessä ei ole vain Kuparisten sukukronikka, vaan laajem-

pi kokonaisuus, jossa etenkin Sakkolan historia ja elinolot korostuvat. Sukutiedosto käsittää Sakkolan, Vuoksen (Noisniemen), Pyhäjärven, Metsäpirtin ja Raudun Kuparisten suvut. Sakkolan osalta tiedosto on pidemmälle johdettu ja esiin nousevat suvut, joihin on avioliittojen kautta viety ja joista on sukuun tullut uusia ihmisiä.

Mietteitä tulevasta

Olemme mukana Sakkolan pitäjäjuhlilla Lempäälässä.

Toivo Kuparinen

YHTEYS-TIETOJA

Seuraavat henkilöt ottavat vastaan ilmoittautumisia, tietoja ja tilauksia:

Puheenjohtaja

Toivo Kuparinen, Linnansuontie 12, 55100 Imatra. Puh. 05-436 7076

Sh-posti: toivo.kuparinen@pp.inet.fi

Varapuheenjohtaja

Kaarina Naskali, Laihokatu 6, 15840 Lahti. Puh. 03-753 4352

Sihteeri

Anja Keinänen, Kiskottajankatu 3 F 43, 02660 Espoo. Puh. 09- 541 8060

Rahastonhoitaja

Leena Autio, Riistatie 23 C 5, 02940 Espoo p. 09- 594 225

Sh-posti: leena.autio@tietoleonia.fi

Sukututkija

Teuvo Kuparinen, Kastevuorenkatu 4 B 28, 02360 Espoo. Puh. 09-801 5617 tai 050-436 7076.

Shposti:

teuvo.kuparinen@oktanet.fi

Liittymis-jäsen-tilaus ym. maksut

suoritetaan sukuseuran tilille: Sampo 800015-70707647

Sukuseuran kotisivu netissa: <http://personal.inet.fi/yhdistys/kupariset/>

Käydään menneen merillä – eletään nyt – astellaan tulevan viittoja.

KUTSU KOKOUKSEEN JA SUKUJUHLIIN

Kuparisten sukuseura ry:n sääntömääräinen vuosikokous ja samalla sukujuhla pidetään Lahdessa Hennalan Upseerikerholla 15.9.2002.

Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat. Kokoonnumme Laukeen kirkolle klo 10.00 alkavaan jumalanpalvelukseen, kirkon jälkeen siirrytään upseerikerholle, jossa ruokailu + kahvit.

Vuosikokous alkaa ruokailun jälkeen klo 13.00.

Sukujuhla pidetään vuosikokouksen jälkeen n. klo 15.00 alkaen.

Olet tervetullut vaikka et olisikaan sukuseuramme jäsen, voit liittyä tilaisuudessa, jos niin hyväksi katsot ja kuulut jotain kautta sukuun.

Hallitus

Vuoksenrannan-Äyräpään-Antrean-Heinjoen-Viipurin sukuja Teuvo on tutkinut ja koonnut yli 2000 nimeä käsittävän aineiston. Se on luovutettu käytettäväksi näiden alueiden sukukirjan perustiedoiksi. Kirja on työn alla.

Retkityöryhmämme tutkii mahdollisuuksia Karjalan matkoihin. Juhlatoimikunta suunnittelee sukupäiviä – ensisijaisesti tulevan sukujuhlan toteuttamista. Julkaisutyöryhmä painiskelee julkaisujen kanssa. Markkinointi ja myynti ovat keinot, joilla painatuskulut on hankittava. Kaikki toiminta vaatii rahaa. Toivottavasti haluat tukea toimintaamme.

Sakkola pitäjäesittelyssä:

Kulttuuria ja karjalaista miestä

Sakkola oli Vuokselan kanssa pitäjäesittelyssä Karjalatalolla maaliskuussa. Aiheiksi oli Karjalan Liitosta toivottu erityisesti kulttuurimaisemia ja karjalaista miestä.

Sakkolan osalta sovittiin työnjako, jonka mukaan Teuvo Kuparinen esitelti ensin kartan kera, millainen Sakkola oli. Heikki Karjalainen oli koonnut tietokoneeseensa kuvia Sakkolasta, jotka heijasti kankaalle. Kuvat kertoivat sekä Sakkolan maisemista että rakennuksista. Heikin selostus täydensi, mitä kuvat esittivät.

Karjalaisesta miehestä tarinoi Eila Aro. Sakkolalaisen miehen jäljille päättäkseen piti kerrata historiaa. Eila Aro muistutti, että Sakkola, Rautu, Pyhäjärvi ja Metsäpirtti olivat lähes kolme vuosisataa kauemmin idän vallan alla. Lähinaapurit Valkjärvi ja Vuoksela olivat Ruotsin vallan alla.

- Eivät Sakkolan miehet ihan vastaanpanematta tilannetta hyväksyneet, vaan rajakahakoita syntyi. Sakkulan pogostassa, johon kuuluivat myös Metsäpirtti ja Pyhäjärvi, on jo vuodelta 1500 tiedot useista kylistä, joissa oli Vatjan viidenneksen verokirjan mukaan 480 veroa maksavaa talonpoikaa. Vuonna 1589 oli kuitenkin väki kovin vähissä, sillä silloin oli enää 5 talonpoikaa, jotka maksoivat veroa. Olosuhteet olivat ankarat, oliko karjalainen mies kuolemassa sukupuuttoon.

Ruotsalaisten tultua valtaan Stolbovan rauhan jälkeen panivat Itä-Kannak-

sen miehet taas hanttiin. Nyt kutsuttiin venäläisiä apuun tai paettiin joukolla Ruotsin uskoon käännättäjiä. Miehiä oli kuollut rajakahakoissa ja sodissa, mutta nyt lähtivät kokonaiset perheet.

- Autioituneille tiloille muutti Länsi-Kannakselta niin kutsuttuja äyrämöisiä ja savakoita. Savosta tulleet saattoivat olla ”verisukua”, sillä karjalaisethan olivat asuttaneet Savoa. Alkuperäisväestöä ilmeisesti jäi muutamia perheitä. Sakkolaan perustettiin kuitenkin luterilainen seurakunta jo vuonna 1617.

Uudisasukkaat vakiintuivat ja asutus laajeni. Sitten tuli Pohjan Sota ja Iso Viha. Venäläiset kulkivat taas Sakkolankin yli Käkisalmea valloittamaan.

- Sakkolan miehet upottivat 1702 kirkonkellot Suvantoon, vanhin niistä oli valettu 1616. Kellojen tarina on monille tuttu, kellothan löytyivät Suvannon laskettua. Talvisodan syttyessä Sakkolan miehet upottivat kellot pappilan kaivoon. Nythän kellot ovat tallessa Kansallismuseon varastossa.

Sitten tulivat taas lahjoitusmaaherrat, kun maat jaettiin läänityksinä.

- Venäläiset sanoivat tullessa vapauttajina ja lupasivat, että kansa sai pitää luterilaisen uskonsa. Kaikki eivät uskoneet, ryhtyivät sisseiksi. Sitä paitsi Käkisalmen läänistä joutui vuosina 1797-1818 sotaväkeen 5733 miestä.

Taas alkoivat miehet olla vähissä.

- Sotien, vainojen, katovuosien aika-

na eivät miehet olisi yksin selvinneet, vaikka karjalaisia olivatkin. Sukupuuttoon olisi karjalainen heimo kuollut ilman karjalaista naista.

Monien sukupolvien aikana olivat harvat alkuperäiset asukkaat ja muualta muuttaneet sulautuneet yhteen ja kaikkia voi kutsua karjalaisiksi. Enää ei voinut erottaa äyrämöisiä ja savakoita.

Vähitellen talonpojat saivat lunastettua tilansa itsenäisiksi. Kekseliäät Sakkolan miehet kehittivät porsaskaupan ja rahdinajon lisätienestiksi.

- Talonpojissa oli kuitenkin kauan viha kaikkia herroja kohtaan. Kuntahallintoa ei millään olisi haluttu uudistaa; ”Uusia herroja ei tarvita, niin kuin entisistäkin ei oli jo saatu tarpeeksi” tuumasivat Sakkolan miehet.

Vasta kuusi vuotta myöhemmin, kun itse kuvernöörikin tuli kirkonkokoukseen, uppiniskaiset Sakkolan miehet taipuivat.

Kehitys oli kuitenkin nopeaa, vaikka vastustajia löytyi joka asiassa. Koulujakin vastustettiin, koska ne kasvativat herroja, eikä tyttöjenkään koulunkäyntiä pidetty aluksi tarpeellisena.

- Tiedämme kuitenkin, että jätimme jälkeemme kukoistavan Sakkolan, joka ei millään elämän alueella ollut jäljessä muusta Suomesta. Kiitos siitä kuuluu Sakkolan miehille, jotka etupäässä päättivät siihen aikaan asioista, unohtamatta ketään heistä, jotka ovat saaneet nimensä Sakkolan historiaan.

"Se oli kestävä työhevonen, mutta juoksulahjojakin oli."

Hetkiä hevosmiehen elämästä Sakkolan Loposenmäeltä

Nämä muistelot ovat sakkolalaisen isäni elämästä ja harrastuksista Loposen mäeltä.

Urheilu ja hevosten kasvatusta täyttivät isän elämän. Nuorena miehenä hän juoksi keskipitkiä matkoja ja hiihti Suojeluskunnan kilpailuissa.

Mutta hevoset olivat hänen mielekkäin harrastuksensa. Niiden kasvatusta täytti hänen elämänsä. Kallein aarteensa oli Varttu, hänen varsasta kasvattamansa tamma.

Pian hänen naimisiin menonsa jälkeen keväällä Vappu synnytti varsan. Perhe kasvoi, niin kasvoi Varttukin, aarre isälle. Meni kantakirjoihin, nimi Varttu oli erikoinen, mutta erikoisen hyvä oli hevonenkin. Se oli kestävä työhevonen, mutta juoksulahjojakin oli. Joulukirkosta tullessa se oli ensimmäisenä kotirannassa. Sai siinä vieressä äitikin pidellä vällyä paikoillaan. Ihan tuntui kuin äiti olisi ollut mielisään tästä huvielusta. Siellä syrjässä maalauskylässä tapahtumia oli hyvin vähän.

Yksi asia oli kyllä selvä, äidin piti aina istua isän kyydissä joulukirkkomatkalla, siihen ei kelpuutettu ketään muuta. Äitiä kohtaan se oli kunnianosoitus, tietysti se oli jotain kiitoksen tapaista, mitä harvoin maalaismies osoitti.

Kiviniemen apteekkari olisi ostanut Vartun ja varmasti hän tarjosi hyvän hinnan ja olisi vielä lisännytkin; kysyi, mikä on se hinta, millä myyt? Isäni vastaus oli – enhän minä silmäterääni anna. Ja niin Varttu palveli koko elämänsä isää.

Isän mielestä huonot hevoset olivat ”kässejä” eli kopukoita eikä kaakkeja.

Muistan ne treenaukset, mitä kantakirjahevosen piti tehdä. Vetää paina-

vaa kivirekeä maantiellä ja pehmeässä pellossa. Kokeissa piti tapahtua ensi yrityksellä tai muuten hylättiin. Luonnottako vai mitä lie testanneet?

Tepakasta isä oli huolissaan. Rakenne kuulemma oli hyvä, mutta muuten se oli tuihtupäinen. Kyllä sekin kantakirjoihin meni.

Hevosetkin ovat yksilöllisiä. Käsittelyyn tarvitaan kasvattajalta tietoa ja taitoa.

Viimeinen hevonen ennen sotaa meni kantakirjoihin toisella palkinnolla. Oli Tiera kuulemma rakenteeltaan hyvä, mutta oli sapelissäret ja se pudotti luokkaa.

Kyllä sitä varsana ja sälkönä passattiin. Yhteen aikaan se soi leivästä vain pehmeän osan, me lapset söimme kuoret. Sai siinä äiti leipoa hyvin tiheään.

Oli varsanäyttelyt. Isä ei luvannut viedä varsaa näyttelyyn. Tuli kirje järjestävältä agronomilta ja kuului seuraavaa: ”Ei se kahdessa päivässä laiho jos ei saa lettuja”.

Viemättä jäi, ei ollut nimeä ja piti ratkaista, onko se Heta tai Tiera, mutta tulihan se päätös vihdoinkin, Tiera tuli nimeksi.

Jotain käsittämätöntä leijaili kaikkialla. Jotain uskomatonta pelkäsimme, rauhattomuus vaivasi jokaista. Kuitenkin toivoimme rauhan säilyvän.

Syksyllä paljastui ikävä totuus, YH alkoi. Ihan ensimmäisenä alettiin ottaa hevosia armeijalle.

Ne, jotka olivat tehneet sopimuksen valtion kanssa, piti tuoda hevoset Haidermaan koululle. Nyt oli lupauksien täyttämisen aika. En unohda koskaan isäntien vakavia kasvoja, taisi vieräätä muutama kyynelhelmikin pitkin poskia.

Niin isän aarrekin, Tiera, joutui sinne. Se oli katkera pala isän elämässä. Tiera oli kuulemma joukon komentajan ratsuna.

Palautuspäivä koitti. Tiera ei ollut enää hevonen, vaan hevosraunio. Arvo lihan hinta ja matka teurastamoon.

Mikähän olisi nykyään kantakirjatamman hinta? Isälle se oli kyyneliä, surua ja taloudellista tappiota.

Käskey tuli sodan ensimmäisenä päivänä, että kahden tunnin kuluttua talon on oltava tyhjä. Vanhukset ja lapset vietiin kiireesti pois, minä ja Mari-täti jäimme vielä kotiin. Isä lupasi tulla hakemaan. Tulihan hän Maunon kanssa. Raudusta murtui linjat, tie oli niin täynnä armeijan perääntyessä, ei sinne lehmät sopineet.

Mauno ja isä tulivat kahdella hevosella, mutta nyt oli enää yksi. Navetan takaa kuului laukaus, se oli Vartun loppu. Jokisen Yrjö ampui isän pyynnöstä pari laukausta ja uskollisen palvelijan elämä loppui.

En mennyt katsomaan.

Teko oli kunnianosoitus ja kiitos uskolliselle palvelijalle. Kyyneleet silmissä isäni jäähyväiset olivat; Minä joudun kärsimään, mutta sitä en kestä, että sinä elämäni uskollinen palvelija kärsit – olet ollut aarre ja toveri.

Isä tiesi varmasti mitä puhui, olihan hän ollut vapaussodassa ja Venäjäsäaren retkikunnassa.

Tädiltäni oli jäänyt hevonen talliin. Mauno valjasti sen ja toi pois sodan jaloista.

Kun lähdimme Loposen mäeltä, monta kylää paloi. Hanget olivat vaaleanpunaiset ja minä olin kovassa kuumeessa.

Nimimerkki Mimmi

UKKOSEN SUKUSEURA ry

Koukunniemi-Lohijoki

Sukukokous pidetään tänä kesänä 27.7.2002 Savonlinnassa Kristillisellä opistolla os. Ritalanmäki 1.

Aloitamme ruokailemalla seisovasta pöydästä klo 13; aikuiset 15, lapset 5 euroa.

Ohjelmassa risteily Savonlinnan saaristossa. Mahdollisuus edulliseen yöpymiseen opiston tiloissa.

Sitovat ilmoittautumiset Laila Innanen 040-5049135 tai Raimo Honkasalo 040-7208721.

Tervetuloa Saimaan kauniiseen luontoon!

Terveisiä Petäjärven emäntäkoulusta

Ensin kuitenkin entisen Emäntäkoulun puistosta, Hovinmäeltä :

Kulumassa olevan vuoden aikana on jo monta kertaa tullut viestejä sieltä.

Ensimmäisenä jo maaliskuun alussa oli Dimitri Shitov hiihtoretellä Petäjärven asemalta Niittyjä ja Peltosen tietä pitkin Ryhmän kautta Hovinkylään. Mustsurman mäkien luota oli nytkin mennyt jonkinlainen talvitie yli järven Hovinsaaren kupeeseen, niinkuin aina entisinä kaukaisina aikoina. Tuskin kuitenkaan nyt hevosien ja rekien kovaksi painamana, niinkuin silloin.

Muistomerkkialueella oli kaikki kunnossa, mutta jälkiä kulkijoista oli näkynyt, kun lunta oli vähän.

Alueelle menevän tien päähän oli naapuri-Igor rakennuttanut (omituisen!) portin estämään ajoneuvoliikennettä.

Toisen viestin toi Hannu Paukku huhtikuun alussa, käydessään näyttämässä metsäpirttiläisille mallia, miten muistomerkki pitäisi viimeistellä kuntoon ennen heinäkuun alussa tulevaa heidän muistomerkkinsä uudelleenvihkimisjuhlaa, ja kertoi, että kaikki paikat olivat kunnossa.

Huhtikuun lopulla kävimme hovinkyläläisten Sikiöiden, Kuparisten ja Myllojen nykypolvien kanssa siivoustalkoissa, paitsi Hovinmäellä, myös Sakkolan kirkkomäellä. Oppaina ja neuvotteluasioissa olimme mukana Hannu Paukun kanssa. Paikat olivat sulana ja roskat siirtyivät pois.

Seuraava viesti tulee toiselta siivoutamis- ja juurientutkimusmatkaltani toukokuun lopulla, jolloin meitä oli 11 henkilön ryhmä. Kesä oli pitemmällä kuin Hämeessä. Kasvit datshapihoilla olivat korkeita, Hovinmäellä kelta- ja valkovuokot olivat jo kukkineet, lemmikit kukkivat, liljat eivät vielä. Ilta-myöhällä käki kukkui Losken korven suunnassa, ja aamuaikaisella pari satakieltä piti valtaisa konserttia Tirrin eli Ludmilan talon puussa ja toinen Hovinmäen viereisen tyhjän tontin puussa.

Kun aurinko porotti pilvettömältä taivaalta, ja muistomerkki loisti arvokkaana, vaikkakin tummennetuina laa-

toin rutikuivalla tantereellaan, tuli väkisin mieleeni viimekesän vihkimisjuhla ja sen alkajaisiksi "mielenosoittajan" antama raju ukkoskuuro. Se harmi vaimentui jo juhlan kuluessa sään seljetessä, mutta lopullisesti helpottui sisareni toteamukseen:

"Ne vesipisarot olivat niitä kyyneleitä, joita karjalaiset olivat vuodattaneet lähtiessään sotaa pakoon".

Nekö tulivat niskaamme juhlassamme 9.6.2001 päivälleen ja tasan 57 vuoden päästä viimeisestä pakoonlähdistämme, mikä tapahtui 9.6.1944 ?

Varsinaiset terveiset Emäntäkoulusta vuosilta 1937 ja 1938

Hovinkyläseura on "etsintäkuuluttanut" Petäjärven entisiä emäntäkoululaisia tulevaa juhlaa varten, koska vuonna 2004 tulee kuluneeksi 80 vuotta sekä Emäntäkoulun, että Hovinkylän ja Ojanie-men yhteisen kansakoulun toimintojen alkamisesta kyläsämme.

Minulla on ollut suuri ilo päästä jo kirjeenvaihtoasteelle kahden pirteän emännän kanssa. Toivottavasti enemänkin yhteyksiä tulee, ja muiltakin emänniltä !

Aura Soronen, os. Pulakka kurssilta 3.11.-36 - 26.10.-37 on Anna ja Pekka Pulakan tytär Noitermaasta. Hän on kirjoitellut hienoja kertomuksia julkaistavaksi kirjassamme ja lähettänyt kuvakopioita ja lehtiartikkeleita. Hän asuu Raahessa, ja on sielläkin toiminut aktiivisesti perinne- ja kulttuuriasioissa. Hän on aikaansaanut Sorosten omistaman "Öörnin sotilastorpan" suojelun, minkä ympäristöministeriö on vahvistanut 23.10.1998 18 vuoden projektin tuloksena. Viimevuosina se on ollut perheen kesäasuntona.

Hänen kurssikavereita olivat mm. Elli Raaska Petäjärveltä ja Elsa Raaska Vuoksenalaisesta.

Hilkka Ryhänen, os. Koistinen kurssilta 3.11.-37 - 24.10.-38 tuli kouluun Viipurista Lydia ja Frans Koistisen konttoripäällikköperheestä. Hän on lähettänyt (turhankin vaatimattomien)

kirjeittensä mukana valtavan paljon alkuperäisiä valokuvia koululaisista, ja jopa kurssitodistuksensa.

Hilkan eli "Ipanan" kurssikavereita olivat mm. Eila Kuisma, Eeva Linna-luoto, Helmi Bister, Lyyli, "Tyttö Ruskealasta", Maija, Tyyne, sekä Liisa Kukko ja Kirsti Niemi. Kuvat kertovat lisää.

Sekä Hilkan että Auran kuviin esiintyy "reipas Karjakko", ja molemmilta on sama tunnelmakuva "Petäjäjärvi elokuun kuutamolla", Auralla poimureunaiseksi leikattuna. Kuva sopisi suurennettuna mustavalkoeksi taideteokseksi, ja osoittaa sen, että eri kursseilla se on ollut myytävänä muistoksi tyttöjen ihailemasta Hovinjärven maisemasta Petäjärven puolelle päin.

Terveisinä tässä on muutama kuva koululaisista, ja toivomukseni on, että jotkut tunnistavat itsensä, äitinsä, tätiänsä tai mummonsä ja ottavat yhteyden aineiston lisäämiseksi kirjaamme. Riittäisi pienikin muistelupätkä. Aineistoa toivomme paitsi kirjaamme, myös taltioitavaksi Sakkola-Museoon.

Aiemmat terveiset Emäntäkoulusta

Viimevuoden juhla kirjassamme "Hovinkylä 1911 - 2001" on jo melko paljon historiatietoja Petäjärven Emäntäkoulusta. Ne saimme vanhoista lehtiartikkeleista, sekä koulun viimeisen johtajattaren Kreetta Halmisen Sakkola-Museolle luovuttamasta asiapaperiarkistosta.

Tänä keväänä museolla Juha esitteli "Oppilasnimikirjan" v. 1924 - 1939, minkä ajan koulu toimi.

Kirjassa on tiedot 600:sta oppilaasta.

Mieltäni sykähdetti se, että oppilaina n:o 1 (aika- ja aakkosjärjestyksessä!) on ollut Tyyne Hartikainen, nuorin tätini ja viime kesäisen juhlapuhujamme Erkki Aspin äiti. Silloin ensimmäinen kurssi oli kestänyt vain 3.3.-10.5.1924 eli runsaan 2 kk. Syksyllä oli toinen lyhyt kurssi, sen jälkeen vuoden kurssit.

Suuri osa ensimmäisistä kurssilaisista olivat "petäjäjärveläisiä", koska Ho-

Hilkka Koistisen (Ryhänen) terveiset Petäjärven Emäntäkoulusta:

Mallikelpoisen todistuskopion päällä kuvat Emäntäkoulun työstä, juhlista ja vapaa-ajasta :

Vasen: "Opetuskeittiöläiset jäätelöä syömässä. Oikea: "5. ryhmä, kolmas oikealta Kirsti ?".

Toinen oikealta seisomassa Helmi Bister, toinen vasemmalla istumassa ? Halttunen".

Alla: "Petäjärven rannassa, kokassa Helmi Bister".

P E T Ä J Ä R V E N E M

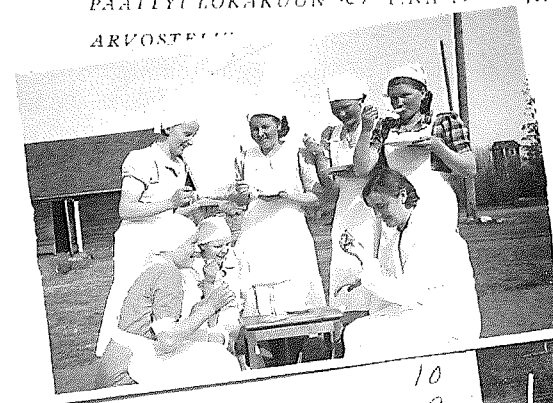
TODI

emäntäkou

OPPILAS *Hilkka Koistinen*
SYNTYNYT *1/6 1919*. ON SUORITTANUT *12* KURSSIA KESÄ-
EMÄNTÄKOULUKURSSIN, JOKA ALKOI MARRASKUUN *3* P.N.A 1937 JA
PÄÄTTYI LOKAKUUN *24* P.N.A 1938. JA ON HÄN SAANUT SEURAAVAT
ARVOSTEET:

10
10
10
10

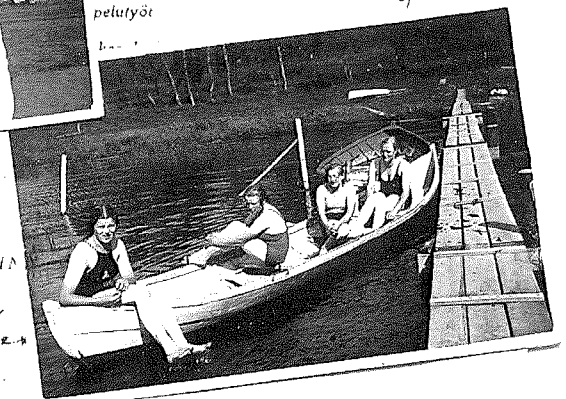
Kirjapito ja asioimiskirjoitus

TAMAN LISÄKSI ON HÄN NAUTTIN
ruokatalouskemiassa,
kuussa ja ruuimisteluissa

PETÄJÄRVELLÄ *lokakuun 24 p:nä 1938.*

OPETTAJAKUNNAN PUOLESTA.

Kreetta Halmisen,
johtaja.

vinkylää ei oltu virallistettu, mm. Huuska Lempi, Pekkanen Emma, Lamppu Aino Maria, Suikkanen Eliina, Virkki Tyyne Kerttu (Sakkolasta, käsityöneuvos myöhemmin!), Jyräs Hanna. Hanna oli vielä uudestaan pitkällä kurssilla 15.1. - 28.10.1929.

Myöhemminä vuosina näkyy tuttuja, ainakin sukunimiä : Hyytiä Lempi Metsäpirtistä, Myllö Tyyne, Partanen

Hulda, Keinonen Aino Ruskealasta (sukuako Yrjölle, Marjalle, Kaleville ?), Varvas Esteri Vuokselasta, myöhemmin puutarhuri-talollinen Hattulan Mustilanmäessä, Kosonen Helvi, Ollikainen Ilma (Aleksanterintytär) Ojanimestä, jne, jne.

Olemme suurin joukoin muistaneet, kunnioittaneet ja juhlineet esi-isiam-

me, lahjoitusmaatalonpoikia, jotka aikoinaan olivat Petäjärven Hovin vaikutuksen ja jopa ikeenkin alla. Nyt on aika lisätä muistelemiseen ja juhlimiseen saman paikan historiaan kuuluvat, mutta onnellisemman ajan Petäjärven Emäntäkoulu ja sen henkilöstö ja oppilaat, äidit ja muut sukulaiset siellä, ja kaikki Emännät.

Soini Hartikainen

Konstantin Hartin, rehti karjalainen mies ”Pietarista sai kaikkea, muttei linnunmaitoa.”

Isoisäni Konstantin Hartin (1.3.1865-2.6.1940) oli syntynyt Sakkolassa ja eli elämänsä siellä. Hän oli yksi aikansa monitaitoisista ja merkittävistä miehistä.

Hänen isänsä toimi silloisessa Pietarissa Pietarhovin pehtoorina ja myös heidän koko perheensä asui Pietarissa. Niinpä Konstantin, jota kutsuttiin myös Kostaksi, kävi keskikoulun Pietarhovissa ja oppi näin venäjänkielen täydellisesti.

Sakkolaan tultuaan hän auttoi monia kirjeiden kirjoittamisessa ja kääntämisessä, kun oltiin paljon tekemisissä venäläisten kanssa kaupankäynnissä tai muissa asioissa. Hän sai Pietarhovissa myös soitto-tunteja ja oppi hyväksi viulun soittajaksi.

Hän sanoi: ”Pietarista sai kaikkea, muttei linnunmaitoa.” Ja hänen kommenttinsa venäläisistä oli: ”Venäläiset ovat kyllä ystävällistä kansaa, mutta niin viekkaita, ettei ole uskomista selkensä taa kävelemään.”

Kun Kosta aikuistui, hänen isänsä osti hänelle maapaikan Sakkolan Lapinlahden kylästä. Mutta Kosta oli sen verran taiteellinen, ettei hän ryhtynyt maanviljelijäksi. Hän haki vaimonsa, Annan, kaukaa Venäjän rajalta ratsain. Kosta veisti itse perheelleen hirsitalon, johon hän teki itse ikkunanpuitteet ja ovet ja muurasi jopa uuninkin. Lapsia heille syntyi neljä, joista aikuisiksi varttuivat äitini Jenny, Viktor ja Fanny.

Kosta elätti perhettään monin käsityöläisammatein. Hän oli suutari, joka parkitsi nahkat ja suutaroi niistä uusia kenkiä sekä pohjasi ja korjasi vanhoja. Äitinkin oli katsonut isänsä töitä niin, että pystyi kyllä tekemään ken-

”Kosta elätti perhettään monin käsityöläisammatein. Hän oli suutari, joka parkitsi nahkat ja suutaroi niistä uusia kenkiä sekä pohjasi ja korjasi vanhoja.”

gät ja myös korjaamaan.

Kosta kävi myös vakituiseen kalassa Suvannolla. Hän kalasti monenlaisilla itse tekemillään välineillä. Äiti kertoi olleensa melkein aina isänsä apuna järvellä. Kalat menivät hyvin kaupaksi kotoa haettuina. Suvanto oli ja lienee kai vieläkin kalaisa järvi. Heillä oli aina kotona tuoretta kalaa: lohta, kuhua, ankeriasta jne.

Hänellä oli aina ajokoiria, joiden kanssa hän kulki myös metsällä. Hänellä oli tarkka käsi ampumaan, niin ettei varmaan montaa huk Kareissua tullut tutuiksi käyneille metsästyksmaillle. Metsällä käynti tiesi myös metsänriistaa ruokapöytään. Elettiin omavarais-taloudessa suurelta osin.

Kosta kävi soittamassa pitäjän erilaisissa tilaisuuksissa ja iltamissa viulullaan. Vielä täällä Länsi-Suomessakin Sakkolan juhilla kuuntelin miesten muistelevan kaiholla Hartin Koston soittoa.

Kosta oli raitis. Hän ei koskaan tupakoinut eikä juopotellut. Hän ei juonut edes kahvia, vaan sanoi potkaisevansa ojaan kahvipaketin, jos näkee sellaisen tiellä. Hän sanoi, että ne ovat huumaita, joita ihminen ei tarvitse.

Vielä vanhana miehenä Kosta asteli punertavine kippuraviiksineen suora-

ryhtisenä herrasmiehenä knalli päässä ja kävelykeppi kädessä pitkin Lapinlahden teitä Sakkolassa. Pituutensa ja ryhdikkyytensä vuoksi häntä oli pyydetty ryhtymään poliisiksi, mutta siihen hän ei suostunut.

Naapurit ja tutut pitivät häntä myös hyvin rehellisenä. Niin olikin sanonta: Mitä Hartin Kosta sanoo, se on varmasti totta.

Annan ja Koston lapsista Fanny kuoli 21-vuotiaana ja Viktor 32-vuotiaana ja Jenny joutui Hiitolan naimisiin. Vaimo Anna sairastui sokeritautiin ja oli Jennyn hoidettavana, kunnes kuoli Hiitolassa.

Kosta jäi ennen talvisotaa joksikin aikaa yksin asumaan Sakkolaan. Hän tulikin hyvin toimeen, kun oli terve. Vähän ennen sodan syttymistä hän meni vanhainkotiin. Sodan sytyttyä vanhainkodin asukkaat evakuoitiin Rantasalmelle, jossa hän sitten kuoli.

Konstantin Hartin on haudattu Rantasalmen hautausmaahan. Viulu vaike- ni ja sinne päättyi yhden persoonallisen karjalaismiehen elämä täällä ajassa.

Senja Huuhka
Kankaanpää

”Vielä vanhana miehenä Kosta asteli punertavine kippuraviiksineen suora-ryhtisenä herrasmiehenä knalli päässä ja kävely-keppi kädessä pitkin Lapinlahden teitä Sakkolassa.”

Luostarisaaren elämää ja kalastusta Laatokalla

Mauri Vanhanen:
Konevitsan kellot
Historiallinen romaani.
Karjalan Kirjapaino Oy 2000

Suvannon seudun lukijoille on Konevitsan saari tutuksi tullut. Harvat lie- nevät siellä kuitenkaan käyneet.

Viime vuosina käynnit ovat olleet mahdollisia ja matkailu näyttää osoit- tavan lisääntymisen merkkejä. Onhan tulevana kesänäkin sinne suunnattuja matkoja tarjolla mm kotiseutumatko- jen liitännäisenä ja erillisinä luostari- kulttuurimatkoina.

Mauri Vanhasen Konevitsan kellot on oivana valmennuksena Konevitsaan lähtijöille. Vaikka kirja onkin romaa- ni, niin tarkka ja yksityiskohtainen kuvaus käy hyvinkin oppaaksi luosta- rista ja sen toiminnasta. Tulee väkisin- kin mieleen kirjoittajan kuvanneen oman elämänsä vaihetta, nuoruuttaan kaakkoisessa Kannaksen kylissä ja luostarisaarella.

Kirjoittaja on kotoisin Pyhäjärven Yläjärveltä, josta Laatokan rantaan on vain kymmenkunta kilometriä ja sa- moin Sortanlahteen, josta laivat Kone- vitsaan kulkivat ja kulkevat edelleen.

Mantereen puoleinen kuvaus on elä- vää kerrontaa itä-kannakselaisesta mai- semasta ja sen elämästä, johon romaa- nin päähenkilö Topi Hyvärinen hyvin osuvasti on sijoitettu. Kun nuoresta henkilöstä on kyse on sisältyy Topin elämään myös viehättävä suhde naa- purikylästä kotoisin olevaan Helmiin. Konevitsan saarella on ollut luostari jo keskiajalta lähtien.

Pyhittäjä Arsenei oli luostarin perus- taja. Luostarin synty kuvataan prolo- gissa onnistuneesti. Luostarilla on ol- lut vihollisena luonnonmullistus ja vi- hollisia eri suunnilta. Luostari on säi- lynyt kaikesta huolimatta ajallemme

tosin sotaisten aikojen kuluttamana ja ruhjomana.

Kirjoittaja kertoo otsikossa Lukijal- le seuraavaa:

”Jo heti ensimmäisistä retkistä lähti- en teki Konevitsan saari ja erikoisesti sen vuosisatainen luostari minuun erit- täin voimakkaan vaikutuksen. Luostari kauniine kirkkoineen ja erikoisine ra- kunnuksineen sekä hyvin hoidettu puutarha olivat kuin eri maailma. Sin- ne paloi mieli jatkuvasti kuulemaan uusia, kiehtovia tarinoita ja aistimaan anutlaatuista ympäristöä. Käväisipä joskus mielessä ajatus pyrkiä luosta- riin harjoittelijaksi.”

Saaren ja Laatokan kuvauksissa on selkeää omakohtaista näkemystä. Paitsi itse saari ja luostarielämä niin erityi- sen osan romaanissa saa kalastus. Kir- joittajan toiminta Helsingin kaupun- gin kalastuksen valvojana antaa tähän perusteet ja jopa vaatimuksen merkitä muistiin kalastuksen moninaiset kei- not, tavat ja nimitykset.

Konevitsan saarella kuten useimmil- la Laatokan saarilla oli myöskin ran- nikkotyöskösten linnakeita ja muita va- rustuksia. Monissa kirjan kuvauksissa selvitetään hyvin miten sodan ja rau- han miehet elivät sopuisasti ja toisi- aan arvostaen ja auttaen tarpeen mu- kaan.

Kirjassa on kuvituksena kirjoittajan omia kuvia vuodelta 1996 ja maisteri Inkeri Koivusalon kuvia vuodelta 1932. Kaipaamaan jäin karttaa tai piir- rosta saaren ja sen ympäristön havain- nollistamiseksi.

Kirja on suositeltavaa lukemista Ko- nevitsan kävijöille, matkaa sinne sun- nittelevalle ja ehkäpä myös jo siellä käyneelle. Itse olen ainakin saanut kir- jasta viitteen matkasauvalleni ja miel- lyttävän aatoksen tuleville kotiseutu- matkoille.

Teuvo Kuparinen

Sakkola- Seura kutsuu kesäiseen saunailtaansa

Sakkola-Seura järjestää sauna- ja tarinaillan Helsingissä Jollaksessa, Karjalaisten kesäkodilla 4.7. Jos sää houkuttelee, voi kesäko- dilla viettää vaikka koko päivän aurinkoa ottaen ja uiden.

Käyntimaksu, 1 euroa, makse- taan emännälle, alle kuusivuoti- ailta o,50 euroa. Sauna on lämmin kello 18 alkaen, saunamaksun seura maksaa kaikkien puolesta. Uimapuvut mukaan (yhteissau- na), samoin makkarat ja saunakal- jat. Emännältä voi ostaa virvoitus- juomia.

Saunomisen ja makkarapaiston jälkeen kokoonnutaan kuistille ta- rinoimaan ja juomaan pullakah- vit.

Kulkuyhteydet: Metrolla Hert- toniemeeseen, siitä bussilla 85 Puus- kaniementien ja Jollaksentien ris- teykseen. Siitä lähtien on kesäko- din viitoitus perille. Kävelymat- ka noin 20-25 minuuttia. Omalla autolla reitti löytyy puhelinluet- telon kartasta sivu 40.

Koko perhe ja ystävät mukaan! Tervetuloa myös naapuripitäjäläi- set!

Pitäjäjuhlat ovat Lempäälässä 3.-4.8. Ottakaa kesäkuun aikana yhteys, mikäli haluatte yhteistä kuljetusta ja majoitusta. Voit soit- ta Eila Arolle p. 09-8849402, vas- taajaan voi myös jättää viestin.

Johtokunta kokoontuu Jollak- sessa klo 17.

Hyvää alkukesää!

Kuukauden varrelta

Vilkasta on ollut ja aurinkoista. Hauskaakin ihan riittämiin. Varsinkin kun tuli piipahdettua Viipurissa kuulemasa miten sen maan maa-asiat makaavat. Hyvin ovat levossa ja odottelevat Putinin nimmaria, jotta päästään näkemään missä oikeasti ollaan. Eli miten pitkälle se rajamaa venäjäksi ulottuu. Innokkaimmat taitavat kaikesta huolimatta teroitella jo toivorikkaasti päätöskeinoja.

No on tuota tullut käytyä Metsäpirtissä asti näilläkin asioilla. Mutta min-käs teet. Vaikka hyvää tahtoa tiivistää yhteistyötä ja kannustaa uudisasutusta myös Suomen suunnalta olisikin, niin nient, kun se nimmari vielä puuttuu. Hautausmaan kulma kumminkin siistittiin ja nuotiolla makkaraa kärvennettiin. Siinä samalla sukelleltiin poh-eikoista erilaiset butelkaroskat.

Rajan takana retkeillessä tuli koetua ensi kerran venäläistä autoilun hurmaa. Hieman etukäteen hirvitti vaikka ei sitä uskaltanut matkaseuralle, Hyytiän Pirkolle, tunnustaa. Mutta olipa mukavaa. Ei yhtään hurjaa tilannetta. Vain yksi kolariauto tiepuolella. No tietysti yksi hurjastelija tuli vastaan, mutta hän ajoi punaisella autolla torvet raikuen kahden kaistan tiellä keskimmäistä kaistaa, joten kaikki ymmärsivät väistää.

Sellainen hupsu juttu kyllä sattui, että kun klo 21 jälkeen majapaikkaa etsien ajettiin kohti Kiviniemeä, niin koko näkyvyyden peitti pitkä retkeily- karavaanariautoletka, yli 20 yksikköä.

Ja yllätys, yllätys! Ainahan ulkomaila suomalainen suomalaisen löytää. Suomesta olivat joka ainoa ja hyteissä näkyi vain miehiä.

Kävi niin, että koko porukka pysähtyi heti Kiviniemen sillan ylitettyään. Siitä seurasi automatkan vaarallisin ti-

lanne. Letkan hännimmäiset eivät huomanneet vetää tarpeeksi sivuun ja vastaantulijat kun ihmettelivät letkaa, niin meille jäi melkoisen kapea elintila siihen väliin.

Siitä tormistuneena, kun pääsimme ensimmäisen auton kohdalle pyysin Pirkkoa vääntämään ikkunan auki ja ryhdyin keskustelemaan letkan vetäjän kanssa. Siinä varovasti kyselin ymmärtävätkö herrat mitä ovat tekemässä venäläiselle liikennekulttuurille? En tiedä ymmärsivätkö, koska vastausta tähän kysymykseen ei tullut.

Hampaiden välistä sihisten tuli nyrkeillä ja kämmenillä tuettu käsky: Antaa vetää! Joten niinpä tulivat mieleen ajat jolloin aloittelin naisautoilijan uraani erilaisilla Suomen teillä ja kaduilla. Illalla hieman pohdittiin, mikä siinä sosiaalisessa tilanteessa meni vikaan.

Ensi kerralla, jos tilaisuus tulee, niin hymyillään iloisesti ja kysellään mihiin voimme herrat opastaa. Auttaisikohan asennoitumisessa? Pirkko sattui kuulemaan, että Viipurihan se pojilta puuttui!

Sitten onkin ollut rauhallisempaa. Tuossa viikko 18.5. sitten oli lopulta ilo päästä pistäytymään Sakkola-Museossa Lempäälässä. Meitä oli pikkubussillinen Metsäpirtti Seuran väkeä Eila Arolla vahvistettuna. Kiitos vaan isännille hyvästä opastuksesta ja miellyttävästä vastaanotosta.

On vaan mielenkiintoinen museo ja hienoja esineitäkin on säästynyt Sakkolasta asti. Suosittelen kovasti kaikille muillekin siellä vielä käymättömil-le. Fiksuja ratkaisuja on keksitty tavaroitten esille panoon. Saadapa meillemkin jotain vastaavaa aikaseksi.

Kun edellistä Suvannon Seutua luin niin ihan hereille havahduin. On tässä

ihan huomaamatta saatu aikaan todellinen dilemma. Että me kun ollaan puh-tain otsin kutsuttu Vennäitä myöten ihmisiä heinäkuussa Pitäjäjuhlisiin Metsäpirttiin, niin eikös pitäiskin olla Pitäjäpäivä. Voi että, kuinka näin pääskään tapahtumaan....

Olisko niin hyvä, että ei pidetä suurempia poruja – juhla kun juhla. Metsäpirtissä kun on ennekin vietetty niin Pitäjäpäivää kuin Pitäjäjuhlaa, niin kukin juhlii sen mukaan kuin parhaaksi näkee. Jotakinhan siinä kutsussa on luettava, mutta jos häiritsee, niin pasahan sitä vaan kääntää sivua eikä viisaana olla huomaavinnaankaa.

Mitä siinä muuten voisi olla vialla, jos entisessä Metsäpirtin pitäjässä juh-littais Pitäjäjuhlaa? Eikös voisi jopa ajatella, että se on ennakkoivaa kauko-katseisuutta... Siispä: Tervetuloa kaikki 6.7. Metsäpirttiin! -IP

Sananparsia

"Hyvä päivä." -
"Päivä on hyvä,
mut millajne lie tulija."
(Sakkola)

Monj raukka kotihie kuoluo
ja sitä lopu ikkeäse kattuu.
(Räisälä)

"Ne o kaikk pienii
mitkä pankol kyykkiit",
sano Toikka ko hajot tanssivää.
(Antrea)

Eino Suokkaan kokoamasta
Etelä-Karjalaisia sananparsia.

TILAA OMA SUVANNON SEUTU - KARJALAINEN PITÄJÄLEHTI
SAKKOLAN, METSÄPIRTIN ja VUOKSELAN VÄELLE!

PITÄJÄJUHLA METSÄPIRTISSÄ 6.7.2002

10.30 Hautausmaalla muistomerkkien äärellä

- Liput: Suomen, Venäjän, Metsäpirtti Seuran, Karjalan Liiton puna-musta
- Virsi
- Puhe: Leo Laulajainen
- Lausuntaa: Aino Ylikortesniemi ja Anna-Maria Kuja-Kyyny
- Kukkien lasku patsaille
- Virsi

Lippulinna, kulkueessa marssi lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkille.

11.30 Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkkin uudelleenvihkiminen

- Musiikkia
- Puhe: Metsäpirtti Seuran puheenjohtaja Kalevi Hyytiä
- Muistomerkkin uudelleen vihkiminen ja laatan paljastus Aulis Ukkonen
- Juhlapuhe: Mauno Hämäläinen
- Puheenvuoro: venäläiset kutsuvieraat
- Puheenvuoro: naapuripitäjien edustajat
- Nykyisten metsäpirttiläisten lasten musiikki- ja tanssiesityksiä
- Karjalaisten laulu

n. 14.00 Vorkenrannassa, Koselassa rentoutumista yhdessä

n. 14.30 Juhlalounas kutsuvieraille kunnantalossa

20.00 Illallinen Losevskajassa, yhteistä ohjelmaa, mahdollisuus esiintyä

Helena Eeva – Metsäpirtin huikea runotyttö

- Helena – schän oli se yliälykäs tyttö. Koulutoverini, mutta ei meillä mitään yhteistä ollut... Helena oli poikkeus, hän oli jumalten lahja, teki mitä tahtoi...

- Helena Eeva, toki hänet muistan. Hirmuisen lahjakas, aivan yli-ihminen. Ja hyvä meitä muita kohtaan, aina auttavainen.

- Eevan Helena – hän oli Suur-Savon Osuuskaupan pääkirjanpitäjä, kävi ohessa kauppakoulun. Sai kuu-lemma kympin keskiarvokseen. Ja sitten hän kirjoitti runoja, lauluja, työn ohessa ne häneltä syntyivät. Kadehdittavan etevä ja lahjakas.

- Eevan Helena. Siinä oli tyttö, jonkalaisia syntyy vain kerran vuosisadassa, luulen. Niin etevä hän oli.

Siinä on torsoja koulu- ja työtovereiden sekä opettajien muistikuvista, jotka koskevat Helena Eevaa. Aika ja elämänkohtalot pusersivat hänet runoilijaksi ja ruoskivat aikanaan laulujen tekijäksi, ns. iskelmien sanoittajaksi.

Helenan lapsuus oli auvoisa huolimatta siitä, että vastarakennettu hyvin kaunis koti oli palanut hiukan ennen hänen syntymäänsä. Sisareksia oli neljä, Helena oli sarjan kolmas, syntyi 1923. Isä kuoli 1934. Vanhemmat sisaret avioituivat pian sen jälkeen. Äiti, kunnankätilö, jäi pitämään alaikäisten tyttöjen kanssa vankahkoa maalaistaloa – isä oli ollut muun ohessa kunnallislautakunnan esimies (kunnanjohtaja). Helena hakeutui toimeen kodin ulkopuolelle kaupan alalle.

Oli vuosi 1939, tuli YH, talot pul-lahtivat täyteen vieraita sotilaita. Rakylät olivat sulloutuneet pitäjän keskiosiin lähievakkoina.

Antinpäivänä sitten räjähti, äkkiä, odottamatta. Alkoi Talvisota. Helenan

kotiväki pääsi tykistötulessa Taipaleenjoen taakse ja edelleen. Juuri 16 vuotta täyttänyt Helena-tyttö jäi virran ylitettyään sen rannalle, aisti tiuhaan rakennettujen pitäjän keskeisimpien kylien tulipalot. Illan jo hämartyessä hän ”majoittui” joen rannalla olevaan Pärssisen kauppaan, järjesteli vähän kranaattien hujauksen heittämiä tavarahyllyjä, lakaisi rikkoutuneet ikkunalasit lattialta, haki huopia ympärilleen, sytytti kynttilän valokseen.

Siinä tykkien jyristessä ja satojen tulipalojen loimossa sekä yhden ainoan kynttilän valossa Taipaleenjoen rannalla ensimmäisen sotapäivän iltana syntyivät seuraavat säkeet:

Kodit palavat. Taipaleen virran juoksuun/tulenlieskat hehkuvat kuvastuu./Maan, raudan ja kitkerä savun tuoksu/yötulessa ympäri kulkeutuu./Olin katkera vielä, kun viralle tulini./suru sumensi silmät ja vaiensi suun./Sen voitin, ja poveni roudikko sulii:/minä mukaudun kera heimoni muun./Nyt olemme köyhät. Voimat omat/ja henki on ainutta annettavaa. /Nyt olemme alttiit ja alastomat/sinun eessäsi, kallis Isänmaa.

Yhtä osuvia säkeitä en ole nähnyt ainoankaan runosepon luoneen Talvisodan tunnelmista.

x x x

Helena jäi ”sotalapseksi”, pyrki korusuihin ja olikin jonkin aikaa niissä Taipaleessa. Taistelujen kiristyminen ja päällystön jyrkät käskyt ajoivat hänet kumminkin pois tulen alta lottatehtäviin hiukan taaemmaksi, sittemmin evakoksi Rantasalmelle. Sotien seurauksena muuttui asuinpaikka: mm. Kauhajoki-Metsäpirtti-Mikkeli-Helsinki. Nämä myöhemmin.

Jatkosodan aikana Helena oli pitkään Metsäpirtissä toimessa osuuskaupassa. Lyhyinä vapaatuokioinaan hän kirjoitti paljon runoja, ajankohtaisia, luontoaiheisia ja itsetilitystä. Poljento, mita, niissä oli yleensä määräävä – ja rikumaton. Valtavan suosion saavutti armeijan parissa ”siviilityttöjen” järjestämät pari juhlaa, joihin Helena oli kirjoittanut pitkät kronikat sota-ajan elämästä, jossa siviilien ja sotilaiden elämä oli lomittain, hyvässä yhteispe-lissä kyllä.

Sodan aikana Helena varttui naiseksi, kihlautui, mutta joutui luovuttamaan rakastettunsa: tämä kaatui. Runoksi jalostettu sana jäi elämään ja pysyi hänen uskollisena ystävänsä. Sen käyttely suuntautui nyt tummiin sävyihin. Vain

Luonnon templistä lohdun /aina etsin ja sain/koluten salojen kohdun,/vainiot vaeltain.

Helena pohti paljon myös sodan ja syyllisyyden arvoitusta, päätyn satojen kysymysten jälkeen alkupisteseen:

Mistä syylliset, mistä/kaikkehen löytää voi./Täynnänsä itsekkyyttä/vanno kaikki suut/kärsivänsä vain syyttä,/syylliset ovat muut.

Siinäpä ohjenuora, kaanon, sotasyylisyystuomioistuinmelle! Mutta elämä voittaa. 19-vuotias runoilija julistaa saman runon lopuksi:

Silti ei ihmissuku - /tunnen ja uskon niin -/tuskansa aaltoiin huku,/synkkiin verisiin./Puhdistus-alhoon se vai-puu,/turmasta estää sen/povien puhtauskaipuu/jumalallinen.

”Tunnen ja uskon niin” sanat koskevat muista, ei häntä itseään. Eettinen

ja esteettinen minän rakentajan rima oli aina liian korkealla – itsehän hän oli sen asettanut. Vertaillaessaan itseään muihin runoniekkoihin hän aivan parahtaa:

Jos heillä on takanaan sieluntaistot,/ne on käyty jo loppuun, voittoon ja-loon./Minä ihmisen salattavimmat vais-tot/runoraukoissani tuon päivänva-loon.

Kokonaisuudessaan runon teksti tuo mieleen Juhani Siljon runon Excelsior – mutta naisen tuntemana. Säkeiden taustana on ollut Helenan ankara eettisyys ja hyvin, hyvin suuri runoilijan ylpeys.

Säilyikö se loppuun asti?

Uskon, että se säilyi, mukautui, ”jalostui” arjen kestäväksi. Sodan ja niiden jälkimainingit ruhjoivat herkästä työstä esiin perusolemuksen: ”Laula- ja olen ma laadultain”. Laulujen sanointukseen Helena sitten ryhtyikin käy-

tännön syistä. Hän loi itse paljon ja käänsi vuosikaudet englannista ja ruotsista lähes kaikki meillä julkaistut laulujen tekstit. Fazerin musiikkituotannon pääkirjanpitäjän, energian jättiläisen ja työnarkomaani kun oli – hän o.t.o:na laati vielä pari elokuvakäsikirjoitustakin.

Kotipitäjänsä Metsäpirtin kotiseutujuhlaan 12.7.1959 hän kirjoitti laajan, 84-säkeistöisen juhlarunon päättäen sen säkeistöön:

Nämä muistot on perintö heimon sen,/joka jäi sodan aaltojen alle./Se on kulkenut lävitse kärsimysten/ja se siirtää laulunsa kirkkauden/sukupolvelle seuraavalle.

Helena Eeva kuoli 24.3.1960. Sitä kaikkea, minkä lahjakkuus ja sen myötä taito ja tahto saivat esiin, ei sydän kestänyt. Työnsä lomassa hän oli luke-nut ylioppilaaksi ja hituista vaille filosofian kandidaatiksi.

Hänen runojensa ja laulujensa summa on arvoitus, niin monessa paikassa niitä on hajallaan ympäri Suomea. Kykyä hänellä oli vaikka yltää Suureksi Runoilijaksi, aikakautensa tulkiksi, jonka sana ohjaisi ja valaisisi meidän tavallisten ihmisten ajatuksia ja aikaansaannoksia ylevämpiin päämääriin.

Eero Kuoppa

Ylläoleva juttu Helena Eevasta on osin julkaisematon.

Juttu löytyi EK:n arkistosta – ehkä julkaisu on paikallaan, sillä metsäpirttiläiset kynäkäyttäjät tunsivat toisensa ja arvostivat aitoa kynää.

Ikätoverin arvio ja suppeakin analyysi ovat arvokkaita, erityisesti siksi, että yhteinen kokemustausta avaa näkyä, jotka ovat jälkimaailmalta suljettuja.

Hyvää juhannusta!

Anja Kuoppa

SEURAAVA SUVANNON SEUTU ILMESTYY HEINÄKUUN LOPU LLA,

aineistot jätettävä toimitukseen viimeistään perjantaina 5.7.

HUOM! Niin juttumateriaali kuin ilmoitusaineistot pitää ehdottomasti olla toimituksessa annettujen päivämäärien mukaisesti. Lehti ilmestyy kahden-kolmen viikon kuluttua ko. päivämäärästä.

SAKKOLAN AINEISTOT lähetetään postiosoitteella Suvannon Seutu, Rautasementtie 375, 37550 Lempäälä. Kysy myös sh-postiosoitetta päätoimittaja Marjo Ristilä-Toikalta p. 040 730 2622 tai 03- 3748 448.

METSÄPIRTTI -aineiston yhteyshenkilönä ja koostajana on toimittaja ANJA KUOPPA. Hänelle osoitetaan metsäpirttiläisten materiaali, ja aineisto tulee Suvannon Seudun sivuille Anjan välityksellä. Osoite Anja Kuoppa, Sovintola 1, 14240 Janakkala. Sh-posti anjan@mail.htk.fi puh. 044 844 330.

VUOKSELAN yhteyshenkilönä toimii vastaavasti Vuoksela-Seuran puheenjohtaja TAISTO VIRKKI. Hänet tavoittaa numeroista 03- 363 1750 tai 050-553 8607. Sh-posti taisto.virkki@luukku.com

MATERIAALIA lehteen voi lähettää perinteiseen tapaan paperille kirjoitettuna, mutta jos mahdollista, niin tekstit ”korpuille” talletettuina (liitä tuloste mukaan!) tai sähköpostilla mieluiten word-tiedostoina. KUVAT toimitetaan joko paperikopioina, negatiivitkin käyvät. Jos kuvat ovat valmiiksi skannattuja, tulee niiden koko ja resoluutio olla riittävä. Kuvat lähetään sh-postilla JPG-tiedostoina.

Kysy toimituksesta p. 040 730 2622 LISÄOHJEITA!

HUOMIO: juttujen kirjoittajan ja kuvien lähettäjän pitää aina varmistaa jutun kohteelta ja kuvien ottajalta LUPAAINEISTON JULKAISEMISEEN.

Metsäpirtin Taipaleenkylän seutu vuonna 1780, osa III

Silloisen Taipale No1 tilan asutus

Jatketaan edelleen siitä, mitä tuo vanha kartta vuodelta 1780 kertoo Taipaleen kylästä ja tällä kertaa sen asukkaista. Isovihan jälkeisen Stolbovan rauhan solmimisesta on jo kulunut runsaat 60 vuotta. Tuona aikana eivät sodat ole tätä aluetta häirinneet eikä Venäjän hallinto ole eri uskontojenkaan kohdalla harrastanut painostusta kuten Ruotsin hallitessa aluetta 1600-luvulla. Siitä huolimatta alueella on vain kolme taloa, joissa neljä taloutta. Toisin sanoen neljä isäntää, joille voidaan antaa nimitys maanviljelijä tai talollinen (bunde). Lisäksi asuu tilalla yksi torppari.

Nuo neljä isäntää olivat Tuomas Jäppinen, Heikki Lylander, sekä veljekset Aatami ja Antti Laulajainen. Torppari oli nimeltään Antti Kurri. Oheiseen karttaan olen merkinnyt oman oletukseni siitä, missä karttaan merkityssä talossa kukin isäntä asui. Lylanderit ja Laulajaiset asuivat samoilla paikoilla vielä 1939. Jäppinen katoaa Taipaleen kylän kirkonkirjoista varsin aikaisessa vaiheessa. Torppari Kurrin asuinpaikkaa en tiedä, mutta saattaa hyvin olla Lohijoen sahan tuntumassa. Työpaikkana hänellä lienee ollut Lohijoen saha tai Taipaleen kalastamo tai molemmat. Kurri-nimi katoaa myös varsin aikaisin Taipaleesta. Selitys lienee se, että iältään 40-50 vuoden haarakassa tuohon aikaan olleen pariskunnan kolme lasta olivat kaikki tyttöjä. Tosin Kurri-nimisiä löytyy myöhemmin Viisjoelta ja Saaroisista.

Kaikenkaikkiaan Taipaleessa asui 34 henkeä, joista 16 alle 15-vuotiaasta (6 poikaa ja 10 tyttöä) ja 18 sitä vanhempaa (8 miestä ja 10 naista). 15 vuoden ikää pidettiin noihin aikoihin jonkinlaisena työikäisyyden rajana. Karjan paimentamiseen kelpasivat lapset jo hyvinkin nuorina. Hevosia kylässä oli 8, lehmä 18, nuorta nautakarjaa 17 ja lampaita 25.

Taipale No 1 tilan pinta-ala näyttää

olleen 3000 hehtaarin luokka, josta peltoja oli vajaat 20 hehtaaria. Lisäksi oli vähäinen määrä kaskimaita. Maanviljelyksestä mainitaan lisäksi että, pellot olivat kovin kuivia ja kunnan sato saatiin vain niinä vuosina, joina sateita oli sopivasti. Ehkä tuo vähäinen kiinnostus asettua maanviljelijäksi Taipaleeseen selittyy parhaiten viljelykelpoisen maan vähäisyydellä tuolla alueella. Metsät tilalla olivat heikot ja metsäpalojen raiskaamat. Oman talouden tarpeisiin asukkaat kalastivat sekä Laatokalla että Suvannolla. Verojensa maksuun asukkaat hankivat rahaa viemällä voita, lintuja ja parkkia Pietariin.

Kartta on lahjoitusmaaisännän teettämä ja hän on käsitellyt aluetta yhtenä tilana, ja siksi Taipale No 1 tilalla tai oikeastaan Taipaleen kylässä asuvien lahjoitusmaa-talonpoikien hallitsemia maa-alueita ei ole yksilöity. Kartta on laadittu todennäköisesti verotuksen selkeyttämiseksi ja osittain myös siksi, että Sakkolan lahjoitusmaat (donaatio), keskuspaikkanaan Petäjärven

hovi, olivat siirtyneet Freedericksz-suvulle vasta muutamaa vuotta aikaisemmin vuonna 1775. Tuohon aikaan oli myös neuvottelemassa uusista sopimuksista talonpoikien ja lahjoitusmaa-isäntien välillä. Pyrittiin saamaan aikaan "vapaaehtoisia" sopimuksia, joissa hovi pyrki lisäämään päivätoita ja kyyditysvelvoitteita. Näitä Petäjärven hovi tarvitsi nyt entistä enemmän, koska edellinen hovin isäntä Novgorodin kuvernööri kreivi Jacob von Sievers oli perustanut tilalleen useita viinanpolttimoita ja Lohijoen saha lienee myös hänen aikaansaannoksensa. Sakkolassa nämä neuvottelut etenivät nähtävästi ilman suurempia levottomuuksia, mutta Freedericksz-suvun toisella donaatiolla Pyhäjärven Taubilassa saatiin aikaan jopa kapinan nimellä mainittu riita.

Mielenkiintoinen yksityiskohtia ovat mielestäni kartalla olevien peltojen nimet ja eräät muutkin nimet. Ne täydentävät mukavasti Taipaleen kylän historiaa. Luetellaan nuo nimet alkaen pohjoisesta:

Lylanderien asuinalueen pellot:

Pohjoisimpana	A1 Syrin (Syrjiin) pelto
Keskellä	A2 Mäkipelto
Eteläisin	A3 Tervahaudan pelto

Edellisistä etelään kyläkekuksen pohjoispuolella olevat pellot:

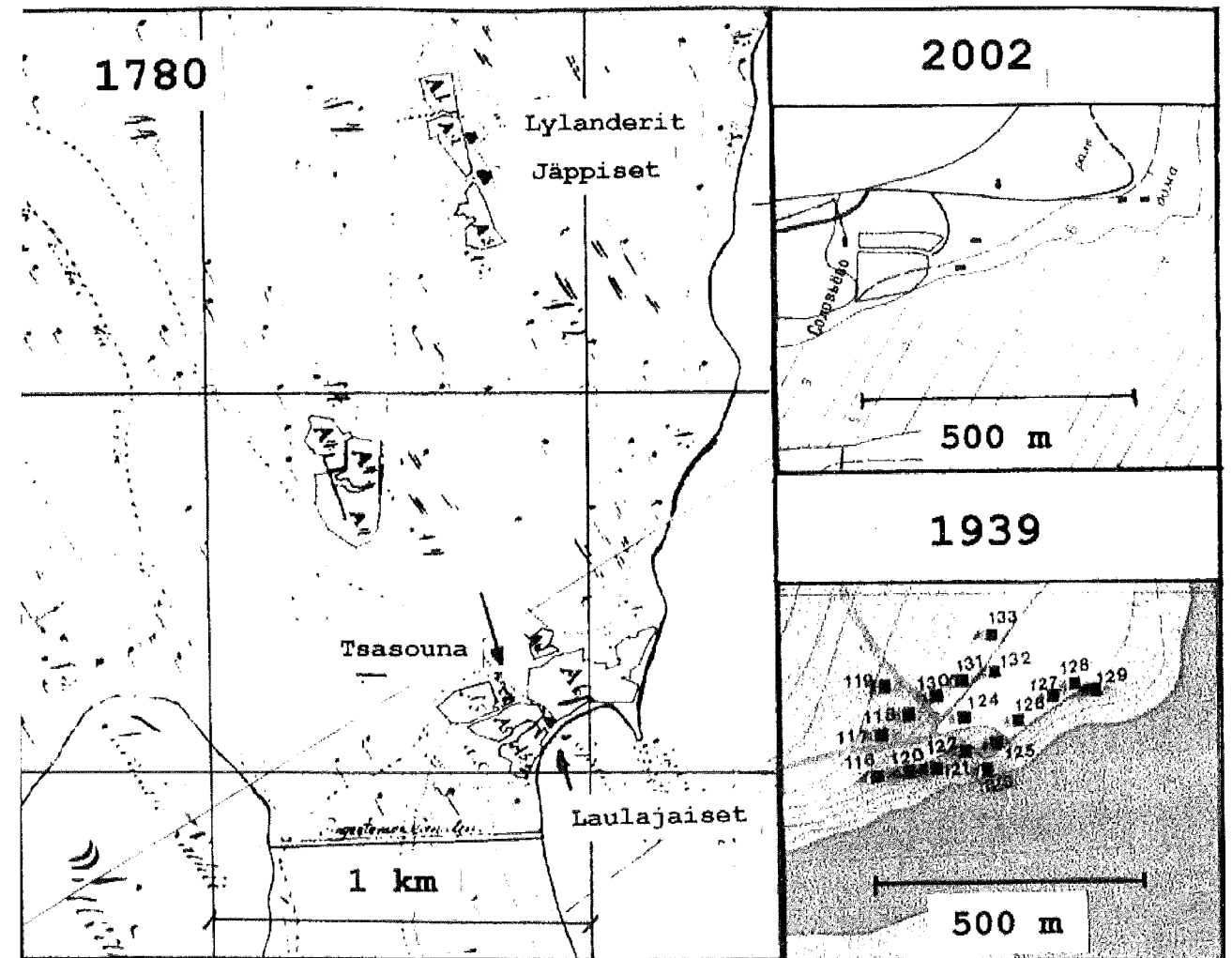
- Kolme yhdessä A4 Riihimäen pellot

Kyläkeskuksessa olevat pellot, ahot ja niityt:

Läntiset pellot	A5 Kirkkopelto
Itäiset pellot	A6 Linnapelto
A5 Suvannon ahon osa (Kirkkopeltojen pohjoispuolella)	
a5 Kotiniitty (Kirkkopelloista länteen)	

Kyläkeskuksen molemmien puolin olevat lahdet:

Laatokan puolella	Saparolahti
Suvannon puolella	Taipaleenlahti

Metsäpirtin Taipaleen asutus 1780 ja kyläkeskus Taipaleenjoen rannalla 1939 ja 2002.

Lähteet: 1780 tilakartta, 1939 Terenttilän koulupiiri, 2000 Taipaleenjoki (Burnaja).

Kannaksen poikki piirretyt kaksi rinnakkaista viivaa tarkoittavat suunniteltua kanavaa, joka sitten 1818 keväällä toteutui "luonnonmullistukseksi" kun Suvannon vedet purkautuivat kannaksen läpi ja Taipaleenjoki syntyi.

Vertailun vuoksi olen liitekarttaan lisännyt Taipaleen kyläkeskuksen asutusta kuvaavat kartat vuosilta 1939 ja

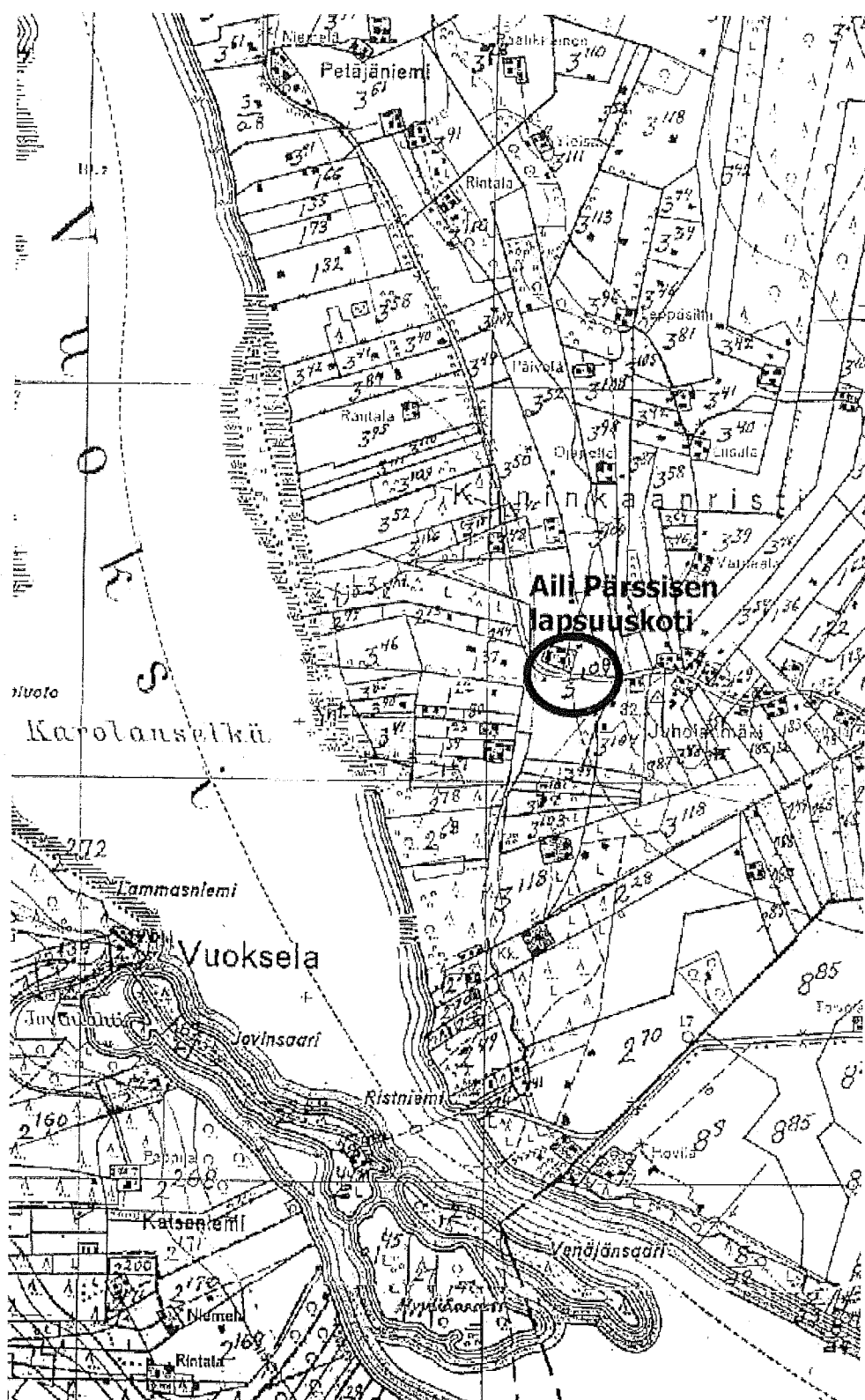
2002. Vuonna 1939 Taipaleen kylässä Korvenkylä ja joen eteläpuolella oleva isojaon Taipale 2 kantatila sekä 5 Järisevänniemen eteläpuolella olevaa alun perin Riiskaan rekisteröityä tilaa mukaan luettuna oli kaikenkaikkiaan 58 taloa. Niistä 18 kyläkeskuksessa Taipaleenjoen pohjoisrannalla. Entisen Taipaleen kyläkekuksen vuoden 2002 tilannetta kuvaava venäläinen kartta

näyttää alueella 6 taloa, joista ainakin osa paritaloja. Osa asunnoista saattaa olla tyhjiillään, sillä venäläisten Taipaleeseen (Solovjevo) sijoittama kalastusasema ei ole vuosiin toiminut ja kylä on viime vuosina vaikuttanut kovin hiljaiselta.

Kimmo Laulajainen

www.metsapirtti.net

Muisteloja Vuokselan Kuninkaanrististä

Yritän kertoa eri vuoden-aikojen töistä ja työtavoista muistini mukaan kotikylältäni Kuninkaanrististä.

Silloin elettiin pitkälti omavaraistaloudessa. Tärkeimmät työt olivat maanviljelys ja karjanhoito, johon kuuluivat lehmät, siat, lampaat ja kanat. Hevoset kasvatettiin suurimmaksi osaksi itse.

Metsänhoito ja kotitarvekalastus olivat myös tärkeitä. Teollisuutta ei silloin ollut.

Kevät ja kesä olivat kiireisintä aikaa. Työtä oli paljon senaikaisilla koneilla tehtynä.

Tässä onkin paikallaan naapurin vanhan isännän sanonta... ”Työhön kun lähtee ei ole kuin Matti ja Polle, Polle ja Matti”.

Talven jälkeen keväällä miehillä oli halon teko ja aitojen korjaukset. Naisilla taas lampaiden keritsemiset, kevätsiivoukset, vaatteiden tuuletukset, kevätpyykinpesut ym.

Sitten alkoivatkin varsinaiset peltotyöt, muokkaukset ja kylvöt. Ruis jo orasti, se kun kylvettiin syksyllä kesantomaahan. Nyt kylvettiin kevätiljat, kuten ohra, vehnä, kaura ja tattari. Viimeiseksi istutettiin peruna ja naisväki kylvi keittiökasvit. Pellava kylvettiin tuomien kukkinessa.

Nyt päästettiin karja laitumelle pitkän talven jäl-

keen. Navetta pestiin ja kalkittiin odotamaan taas seuraavaa syksyä.

Koulut päättyivät ja lapset kirmasivat kesälomalle!

Tämän jälkeen alkoi Juhannuksen odotus. Vastat tehtiin Juhannukselta.

Sadon korjuu alkoi heinänteolla. Heinä leikattiin hevosen vetämällä niitokoneella. Haravakoneella ne ajettiin karheelle ja siitä nosteltiin seipäille. Seipäät olivat kolmitappisia. Niissä kuivuminen tapahtui paremmin kuin kaksitappisissa seipäissä.

Lapset olivat apuna tappien laitossa. Kuivuttuaan heinät ajettiin hevosella latoon. Ne tallattiin tiukkaan kasaan ja väliin ripoteltiin suolaa. Tallaamisessa lapset saivat olla apuna ja se olikin heistä oikein mukavaa touhua.

Viljankorjuu aloitettiin rukiin leikkuulla. Aikaisemmin se leikattiin sirpillä, mutta minä muistan paremmin viikatteen käytön. Lyhempi vilja, kuten ohra, vehnä, ja kaura leikattiin heinäkoneella. Siihen oli laitettu lisälaite viljanleikkuuta varten.

Myöhemmin tuli jo erikseen viljanleikkuukone. Leikatusta viljasta tehtiin lyhteet. Ruislyhteet laitettiin kuivumaan kuhilaalle. Kuhilaassa oli kuusitoista lyhettä. Ohra ja vehnä laitettiin kymmeniköille. Kymmenikössä oli kymmenen lyhettä. Kaura laitettiin viisiköille. Viisikossa oli viisi lyhettä.

Viimeisempi muistikuvani on, kun lyhteet kuivattiin seipäillä.

Minun muistini aikana viljan puinti tapahtui jo koneella. Vanhat kertoivat kuinka ennen vilja, eli ahos, kuivatettiin riihen parsilla ja puitiin mutkalla, eli varstalla.

Viereisen sivun kuvassa
kiinteistökartta
1930-luvun Pikku-Vuoksen
maisemista Vuokselasta.

Pellava nyhdyttiin pienille lyhteille, joita sanottiin pioiksi, ja laitettiin seipäille kuivumaan. Tämän jälkeen ne ruohkattiin, eli siemenet otettiin pois varsista. Sitten ne levitettiin heinäsiangelle likoamaan. Kun heinä oli kasvanut läpi, olivat pellavat tarpeeksi pehmeitä loukutettavaksi. Ensimmäinen ne kuivatettiin riihen parsilla ja sitten loukutettiin. Tämän jälkeen lihdattiin päästareet pois.

Nyt ne olivatkin valmiit lähetettäväksi Tampereelle kehruuseen. Lanka tuli sieltä ohuempaa ”aivina lankana” ja karkeampaa ”rohdlankana”. Kankaat kudottiin vasta kevättälvella.

Kun marjat ja sienet olivat pytyissä, perunat ja kasvikset kellarissa, lehmät pestynä puhtaassa keväällä kalkitussa navetassa, sai vihdoin huokaista!

Olihan sanonta...Mikönpäivänä akat tupaan ja perunat kellariin!

Lapset olivat jo koulutiellä. Naiset ahersivat jo käsitöiden parissa. Kehrettiin villat langaksi ja neulottiin sukat, lapaset, kintaat.

Miehillä oli syyskynnöt ja metsätyöt. Kun ilmat kylmenivät tehtiin syys-teurastukset. Lihan säilömisessä oli toimittava luonnon ehdoilla... ei ollut jää- eikä pakastekaappeja.

Sitten alkoi joululahjojen valmistus iltaisin. Ei niitä ostettu, vaan ne tehtiin kaikki kotona minun lapsuudessa. Eipä silloin osattu vaatiakaan ja vähään oltiin tyytyväisiä.

Lähempänä Joulua alkoivat tavanomaiset naisten kiireet, leipomiset ja siivoamiset.

Joulun aika vietettiin lepäillen ja sukulaisissa vierailen.

Uudenvuoden jälkeen alkoi taas arkinen aherrus ja pitkä talven selkä. Nyt oli miehilläkin aikaa tehdä käsitöitä, tehtiin korit, saavit, reet, kärryt ja kalanpyydykset. Nämä tehtiin pääasiassa kotona.

Ja naiset kutoivat pirrat paukkuun... ei tunnettu työttömyyttä.

Aili Pärssinen

Nuoremman polven mukana vuonna 1991 käydessäni ensi kerran kotiseudullani vuoden 1944 lähdön jälkeen pistin paperille muistoksi nämä ajatukseni, kertoo oheisten runonsäkeiden suoltaja Aili Pärssinen.

Kotia ja kotiseutua muistellen

Siinä vielä seisot
silmäimme eessä
talo harmaa töyryällä
Rantamäen.

Paljon oot muuttanut
vuosien myötä
kokenut kovat, ankeat ajat.
Kauneimman kiitoksen
sanoa nyt tahdon
lapsuuskoti ja kotiseutuni mun.
Kukkikaa keväisin
sinivuokkokunnaat
ja mansikka-ahot,
kukkukaa käet aamuin,
illoinsoudelkaa sorsat
laineilla Vuoksen,
niin kuin lapsuusmuistoissain.

Samalla kertaa käydessämme kirkolla ja siinä rannassa katsoessani Vuoksen liplattavia laineita ja sen takana näkyvää entistä kotikyläni Kuninkaanristin rantamaisemaa, tuli mieleeni:

Kirkkorannassa

Pienen hetken sain kulkea
muistojen maita ja katsella
Vuoksen kirkkorannassa
ilta-aurinkon laskiessa sen
kultaamaa entistä kotimäkeä.
Ja kuunnella kuinka käet kilpaa
ne kukkua helskytti kaihojaan.

Tästä kaikesta
Luojamme kiitoksen saa.

Vuoksela - kotiseutumme silloin ennen

Vuoksela oli kannaksen nuorimpia itsenäisiä pitäjiä. Asutusta on alueella ollut kuitenkin vuosisatojen ajan, mistä osoituksena on erilaiset löydöt ja merkinnät erilaisissa virallisissa asiakirjoissa. Aloitamme tässä numerossa kirjoitussarjan, jota jatkamme seuraavissa numeroissa lähestyen asioita erilaisista näkökulmista eri aikakausina.

Kunta

Karjalan ikivanhan elinhermon ja valtaväylän - VUOKSEN - pohjoisrannalle Valkjärven ja Sakkolan pitäjien yhtymäkohtaan syntyi Vuokselan kunta Viipurin läänin kuvernöörin päätöksellä 1.2.1914. Kunnallinen toiminta käynnistyi kuitenkin vasta 1.1.1917 senaatin päätöksellä. Vuosalmen kylä liitettiin 1.1.1916 lukien Äyräpään kuntaan.

Pinta-ala ilman vesistöjä 135 km²
pituus 26 km ja leveys 14 km
väkiluku v. 1936 3.047 henkilöä

Vuoksela ympäröi Valkjärvi, Sakkola, Räisälä, Vuoksenranta, Äyräpää ja Muolaa.

Kulku Vuokselaan tapahtui viiden erillisen välityksellä. Pääosa pitäjää jäi Ison ja Pikku-Vuoksen väliseksi niemkeeksi.

Vuoksen sinisenä läikkyvän pinnan tapasi silmä melkein mistä osasta tahansa pitäjää.

Talvisodan evakkotien väliaikainen sijoituskunta oli Vilppula.

Pika-asutussuunnitelmien mukaiset sijoituskunnat olivat Perniö, Kisko, Muurla ja Suomusjärvi.

Asuntotilanteen helpottamiseksi vuokselalaiset siirtyivät kuitenkin lähinnä Vilppulan ympäristökuntiin, Ruovedelle, Mänttään, Juupajoelle ja Kuorevedelle.

Jatkosodan aikana vuokselalaiset pääsivät takaisin Vuokselaan.

Kesäkuun 15.päivänä 1944 pakon edessä oli taas lähdettävä evakkoon väliaikaisina sijoituskuntina Pihlajavesi, Juupajoki ja Kuorevesi. Kunnan toimisto sijoitettiin Haapamäelle.

Keväällä 1945 hyväksytyn maanhankintalain perusteella vuokselalaisten sijoituskunniksi tulivat Hattula, Kalvola, Renko, Tammela ja Tyrvääntö.

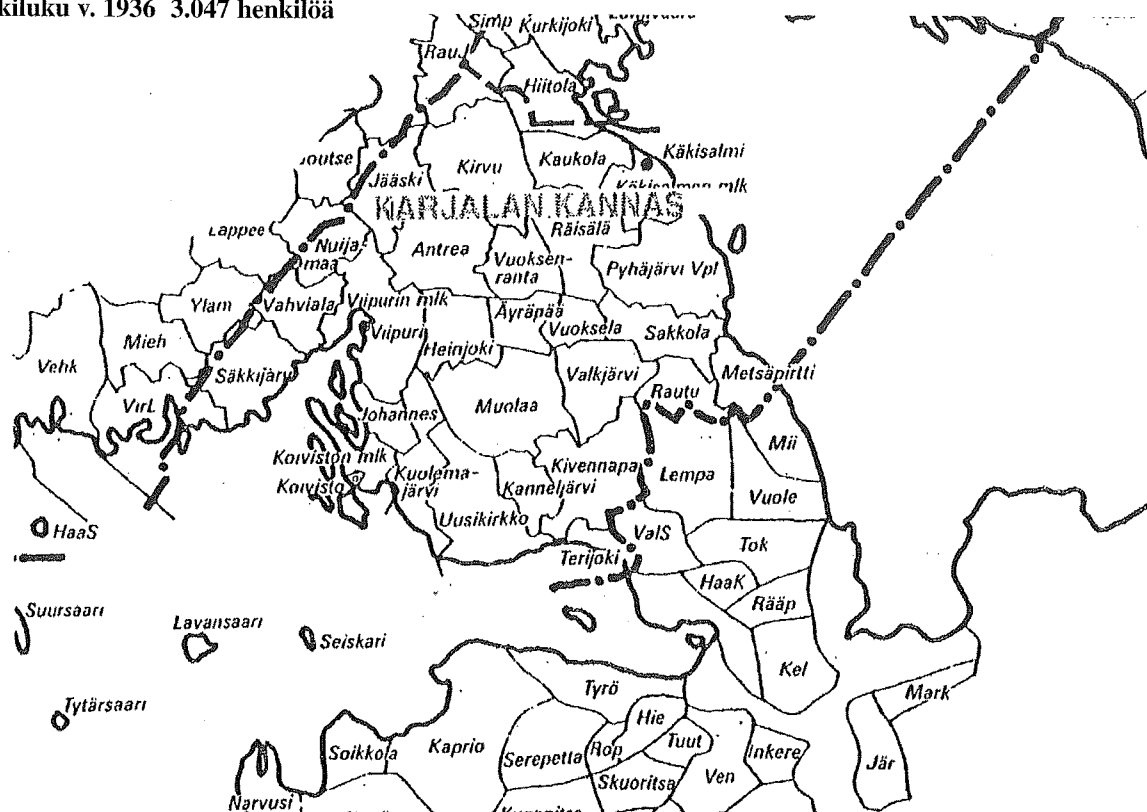
Osa vuokselalaisia jäi talvisodan aikuisille asuinsijoilleen Varsinais-Suomeen ja osa on myöhemmin muuttanut Hämeenlinnan kaupunkiin.

Vuokselan kunnan toiminta virallisesti päättyi 30.9.1948.

Historiallisen kokouksen viimeinen pykälä kuuluu:

”Tämän jälkeen todettiin kunnan toiminta kuntana loppuneeksi ja sen nimikin ainakin toistaiseksi siirtyneen muistojen joukkoon”.

-TV

Vuokselan nettisivut aukesivat! www.vuoksela-seura.fi

Odotamme palautetta
jatkokehitystyöhömmme

taisto.virkki@luukku.com

Tilauskuponki SUVANNON SEUDULLE

Tilaan pitäjälehti Suvannon Seudun hintaan
20 euroa/vuosi

Nimi

Osoite

Lahjatilauksen saaja:

Maksaja

Palautetaan osoitteella: Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä

Tai soita tilaus p. 040 730 2622, 03- 3748 448

Pulakat sukujuurillaan Puolan maalla

Pulakan sukuseuran toinen matka alkujuurilleen Krakovaan tehtiin 13 hengen voimin huhtikuun puolivälissä. Puolan kevät oli jo pitkällä ja juutalaisen kulttuurin pikakurssi monipuolinen ja mielenkiintoinen – kiitos loistavan oppaamme Elan.

Lähtöpäivän aamuna varhain oli jälleen kiitosrunon paikka:

Kiitos kaikki te Pulakat,
kiitos suku suurenmoinen,
kun on juuret taas tutkittu,
vanhat muistot esiin tuotu.

Vaikka on kohtalot kamalat
menneisyyden värit mustat,
silti haluan palata,
uudelleen tänne tulla.

Vielä on paikkoja monia
kokematta, katsomatta
tästä maasta hienosta
kylistä niin mahtavista.

Kyllä saan olla ylpeä,
sydämessä onnellinen,
että on Krakova kotini
alkujuuret Puolan maalla.

Kun suutari kerran
työnsä myötä matkaan joutui;
ei tiennyt suunnaksi Suomea
välimaaksi Karjalaakaan.

Kiitos suuri siis hänelle,
kunniat käy taakse vuotten,
että ymmärsi lähteä
meidät Suomeen johdatella.

Muuten ei käytäisi täällä,
ilman häntä Puolaan tult
u suvun parhaiten parissa
komeimpien kainalossa.

Kaikki kanssani matkalla olleet –
kiitos!

Tuula Keskinen
Pulakan sukuseuran sihteeri

Sakkola -museo -hankkeen postiosoite on:

**SAKKOLA-MUSEO/
SAKKOLA-SÄÄTIÖ**

PL 15

37500 Lempäälä

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös Eino Kuisma, Punkalaidun, sekä
Lempäälässä Anneli Kuisma ja Aaro Viskari
Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset, puh. 03- 3748 410

Sakkolan historia II maksaa 13,50 euroa ja
Sakkolan kylät tuvasta tupaan 18,50 euroa
Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetyskulut.

**HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA
- VAIKKAPA LAHJAKSI!**

SAKKOLAN PITÄJÄ- JUHLAN VIDEO

Saatavissa nyt myös 50 minuutin mittainen pitäjäjuhlavideo kesän
1997 juhlista Sakkolassa. Tilaa värikäs dokumentti historiallisista
juhlallisuuksista Karjalan kotikunnilta hintaan 25,50 euroa.

TILAUKSET:

Ilpo Kuparinen puh. 03- 3738 195, 254 0640 tai 0400 307 550

Videota voi myös noutaa Crane Video Oy:n toimipisteestä

Tampereen Näsilinnankatu 28

tai Vesilahdesta Kuparisen kotoa Rautialantie 525.

Tilauksia otetaan vastaan myös Sakkola-Säätiössä.

PITO-KALAASI KY

Pitopalvelu Aila ja Kati Heikkilä, Tampere

Puh. 03-343 3902, 03-266 2002, 0400 548 526

Putkiliike P. Nuora Ky

37560 KULJU

Puh. 367 6100

*TILAA SINÄKIN
SUVANNON SEUTU*

*Seuraava lehti
ilmestyy heinäkuussa*

SUVANNON SEUTU

**Suvannon ympäristön
kotiseutulehti**

Ilmestyy vuonna 2002 8 kertaa

Tilaushinta

20 euroa/vuosikerta

Ilmoitushinnat

0,20 euroa palstamillimetri
(+alv 22%)

Pankki

TSOP, 37500 Lempäälä

Tilinumero 522803-211955

Toimitus Suvannon Seutu,

Rautasema, 37550 Lempäälä

Puhelin 040 730 2622

tai (03) 374 8448 iltaisin

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Anja Kuoppa, Janakkala

p. 044 28 44 330

Vuokselan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere

p. 03- 363 1750 tai 050-553 8607.

Toimituskunta

Esko Kallonen

Eero Koppanen

Ritva Koski

Juha Kuisma

Hannu Paukku

Aila Alanen

Anja Kuoppa

Taisto Virkki

Kirjapaino Vammaspaino, Vammala